शृणु सर्वभयापहं ॥ ४ ॥ यत्श्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥ र
क्तांबरा रक्तवर्णा रक्तसर्वांगभूषणा ॥ ५ ॥ रक्तायुधा रक्तनेत्रा रक्तकेशा
तिभीषणा ॥ रक्ततीक्ष्णनखा रक्तरसना रक्तदंतिका ॥ ६ ॥ पतिं नारीवा
नुरक्तं देवी भक्तं भजेज्जनं ॥ वसुधेव विशाला सा सुमेरुयुगलस्तनी ॥ ७ ॥ राम
दीर्घौ लंबावतिस्थूलौ तावतीव मनोहरौ ॥ कर्कशावतीकांतितौ स ६२

र्गा ६२

कांतिकनकांबरा ॥ देवीकनकवर्णाभाकनकोत्तमभूषणा ॥ २ ॥ कमलांकु
शपाशाब्जैरलंकृतचतुर्भुजा ॥ इंदिराकमलालक्ष्मीसाश्रीरुक्मांबुजासना
३ ॥ यारक्तदंतिकानामदेवीप्रोक्तामयानघः ॥ तस्याःस्वरूपंवक्ष्यामि
शृणुसर्वभयापहं ॥ ४ ॥ यत्छ्रुत्वासर्वपापेभ्योमुच्यतेनात्रसंशयः ॥ र
क्तांबरारक्तवर्णारक्तसर्वांगभूषणा ॥ ५ ॥ रक्तायुधारक्तनेत्रारक्तकेशा
तिभीषणा ॥ रक्ततीक्ष्णनखारक्तरसनारक्तदंतिका ॥ ६ ॥ पतिंनारीवा
नुरक्तंदेवीभक्तंभजेज्जनं ॥ वसुधेवविशालासासुमेरुयुगलस्तनी ॥ ७ ॥
दीर्घौलंबावतिस्थूलौतावतीवमनोहरौ ॥ कर्कशावतिकांतौतौस

राम ६२

दु
६२

सुचिरंनाचयेदेवीं चंडिकांतन्मयोभवेत्॥ एवंयः पूजयेद्भक्त्याप्रत्यहंपरमेश्वरी॥ ३
७॥ भुक्त्वाभोगान्यथाकामंदेवीसापूज्यमानुयात्॥ योनपूजयतेनित्यंचंडि
कांभक्तवत्सलां॥ ३८॥ भस्मीकृत्यास्यपुण्यानिनिर्दहेत्परमेश्वरी॥ तस्मात्पू
जयभूपालसर्वलोकमहेश्वरीं॥ ३९॥ सम्यनसिद्धिसंप्राप्तुहपमानंदींस्व
यंभवेत्॥ यथोक्तेनविधानेनचंडिकासुखमाप्ससि॥ ४०॥ इतिश्रीमा
र्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमहात्म्येवैकतीनाममहात्म्यंपंचदशोध्या
यः॥ १५॥ ऋषिरुवाच॥ नंदाभगवतीनामयाभाविष्यतिनंदजा॥ सास्तु
तापूजिताभक्त्यावसीकुर्य्याज्जगत्त्रयं॥ १॥ कनकोत्तमकांतिः सासु

दुर्गा
६२

रमेयुक्तंह्नुतरामलुजरापहं:॥कार्मुकंचस्फुरत्कांतिविभर्त्तिपरमेश्वरी
१५॥शाकंभरीशताक्षीसासेवदुर्गाप्रकीर्तिता॥उमागोरीसतीचंडीका
लीकसाचपार्वती॥१६॥शाकंभरीस्तुवन्ध्यायन्जपन्संपूजयन्नमन्
अक्षयाशप्नुतेशीघ्रमन्नपानामृतानिस॥१७॥भीमापिनीलवर्णाचदं
ष्ट्रादशनभासुराः॥विशाललोचनानारीवृतपीनपयोधरी॥१८॥चंद्र
हासंचडमरुंसिरःपात्रंचवीभ्रती॥एकवीराकालरात्रीसेवोक्ताकाम
हास्तुता॥१९॥तेजोमंडलदुर्दर्शीभ्रामरीचित्रकांतिभृत॥चित्रभ्रामर
पाणिः॥सामहामारीतिगीयते॥२०॥इत्येतामूर्तयोदेव्याख्यातावसु।

राम
६२

दु० ६

वानंदपयोनिधी ॥ ९ ॥ भक्तानसंपायदेवीसर्वकामदुघेस्तनौ ॥ खड्गपात्रंच
मुशलंलांगलंचाविभ्रतीचसा ॥ ९ ॥ आख्यातारक्तचामुंडादेवीयोगेस्वरी
तिच: अनयाव्याप्तमाखिलंजगत्स्थावरजंगमं ॥ १० ॥ इमांयः पूजयेद्भक्त्या
सव्याप्नोतिचराचरं ॥ अधितेयइमंनित्यंरक्तदंत्यावपुःस्तवं ॥ ११ ॥ मांतं
परिचरेद्देवीपतिंप्रियमिवांगना ॥ शाकंभरीनीलवर्णानीलोत्पलवि
लोचना ॥ १२ ॥ गंभीरनाभिस्त्रिवलीविभूषिततनूदरी : सुकर्कशसम
मोत्तुंगवृत्तपीनघनस्तनी ॥ १३ ॥ मुष्टिंशिलीमुखापूर्णांकमलंकमला
लया ॥ पुष्पपल्लवमूलादिफलाढ्यांशाकसंचयं ॥ १४ ॥ काम्यानंत

दुर्गा
६१

धर्ममीश्वरं ॥ ३० ॥ वाहनं पूजयेद्देव्या धृतं येन चराचरं ॥ कृतकृतांजलिर्भूत्वा
स्तुवंतं चरितैरिमैः ॥ ३१ ॥ एकेन वा मध्यमेन नैकेनेतरयोरिह ॥ श्लोकार्द्धं
श्लोकपादं वा श्लोकं वा नृपसत्तम ॥ ३२ ॥ चरितार्द्धं तु वेच जपेत्तज्जपं छि
द्रिमवाप्नुयात ॥ स्तोत्रमंत्रैः स्तुवंस्तुत्वा यदि वा जगदंबिकां ॥ ३३ ॥
प्रदक्षिणानमस्कारं कृत्वा मूर्द्ध्नि कृतांजलिः ॥ क्षमापयेज्जगद्धात्रीं मु
हुर्मुहुरतंद्रितः ॥ ३४ ॥ प्रतिश्लोकं च जुहुयात्पायसं मधु सर्पिषा ॥ जुहु
यात्स्तोत्रमंत्रैर्वा चंडिकायै शुभं हविः ॥ ३५ ॥ भूयो नामपदैर्देवीं पूजये
त्सुसमाहितः ॥ प्रयतः प्रांजलिः प्रान्हः प्रणम्यारोप्य चात्मनि ॥ ३६ ॥

या॥ अष्टादशभुजा देवी पाप्पूज्या महिषमर्दनी॥ २३॥ महालक्ष्मीर्महाकाली
सैव प्रोक्ता सरस्वती॥ ईश्वरी पुण्यपापानां सर्वलोकमहेश्वरी॥ २४॥ महि
षांतकरी जेन पूजिता सा जगत्प्रभो॥ पूजयेज्जगतां धात्रीं चंडिकां भक्त
वत्सलां॥ २५॥ अर्घादिभिरलंकारैर्गंधपुष्पैस्तथाक्षतैः॥ धूपैर्दीपैश्च नै
वेद्यैर्नानाभक्ष्यसमन्विते॥ २७॥ रुधिराक्तेन बलिना मांसेन सुरया
नृपः॥ क्षिप्रमाचमनीयेन चंदनेन सुगंधिना॥ २८॥ सकर्पूरैश्च तांबु
लैर्भक्तिभावसमन्वितैः॥ वामभागगतां देव्यास्छिन्नशीर्षं महासुरं॥ २९॥
पूजयेत्महिषं येन प्राप्तं सायुज्यमीशया॥ दक्षिणे पुरतः सिंहं समग्र

र्पार्थिव॥ उपासनंजगन्मातुः प्रथगासांनिशामयः॥१७॥ महालक्ष्मीर्यदा
पूज्यामहाकालीसरस्वती॥ दक्षिणोत्तरयोः पूज्यपृष्टतोमिथुनत्रयं॥१८
विरंचिस्वरयामध्येरुद्रोगौर्याचदक्षिणे॥ वामेलक्ष्म्याहृषीकेशः पुरतोदेव
तात्रयं॥१९॥ अष्टादसभुजामध्येवामेचास्यादशानना॥ दक्षिणेष्टभु
जालक्ष्मीर्महतीतिसमर्चयेत॥२०॥ अष्टादशभुजाचैषायदापूज्या
नराधिपः॥ दशाननाचाष्टभुजादक्षिणोत्तरयोस्तदा॥ कालमृत्युच
संपूज्योसर्वारिष्टप्रशांतये॥ यदाचाष्टभुजापूज्याशुंभासुरनिवर्हणी
२२॥ नवास्याः शक्तयः पूज्यास्तदारुद्रविनायकौ॥ नमोदेव्याइतिस्तो
त्रैर्महालक्ष्मीं समर्चयेत॥२३॥ अवतारत्रयार्चायांस्तोत्रमंत्रास्तदाश्र

हस्वभुजासती ॥ आयुधान्यत्रवीक्षतेदक्षिणाधः करक्रमात् ॥ १० ॥ अक्षमा
लांचकमलंवाणोसिः कुलिशंगदा ॥ चक्रंत्रिशूलंपरशुः शंखोघंटाचपा
शकाः ॥ ११ ॥ शक्तिर्दंडश्चर्मचापंपानपात्रंकमंडलु ॥ अलंकृतभुजामेभिरायु
धैः कमलासनां ॥ १२ ॥ सर्वदेवमयीमीशांमहालक्ष्मीमिमांनृप ॥ पूजय
त्सर्वलोकानांसदेवानांप्रभुर्भवेत् ॥ १३ ॥ गौरीदेहात्समुद्भूतायासत्वे
कगुणाश्रया ॥ साक्षात्सरस्वतीप्रोक्ताशुंभासुरनिवर्हणी ॥ १४ ॥ दधौ
माष्टभुजावाणमुशलेशुलचक्रभृत् ॥ शंखघंटालांगुलंचकार्मुकंव
विभर्तिया ॥ १५ ॥ एषासंपूजिताभक्त्यासर्वज्ञत्वंप्रयच्छति ॥ निशुंभमथ
नीदेवीशुंभासुरनिवर्हणी ॥ १६ ॥ इत्युक्तानिस्वरूपाणिमूर्तिनांतव

स्फुरद्दशनदंष्ट्रासाभीमरूपापिभूमिपः॥ रूपसौभाग्यकांतीनांसा
प्रतिष्ठामहाश्रियाः॥४॥ खड्गगदात्रिशूलंचशंखंचक्रंभुसुंडिकां॥ परि
घंकार्मुकंसीर्षंनिश्च्योतद्रुधिरंदधौ॥५॥ एषासावैष्णवीमायामहाकाली
दुरत्यया॥ आराधितावशीकुर्यात्पूजाकर्तुश्चराचरं॥६॥ सर्वदेवसरीरेभ्यो
याविर्भूताउमितप्रभा॥ त्रिगुणासामहालक्ष्मीसाक्षान्महिषमर्दनी॥
७॥ श्वेताननानीलभुजासुश्वेतस्तनमंडला॥ रक्तमध्यारक्तपादानील
जंघोरुरुन्मदाः॥८॥ सुचित्रजंघनाचित्रमाल्यांबरविभूषणा॥ चित्रा
नुलेपनाकांतिरूपसौभाग्यशालिनी॥९॥ अष्टादशभुजपूज्यासा

कार्यजातमभून्नृप॥ महाभूतात्मकंसर्वंजगत्स्थावरजंगमं॥ २८॥ युयोषया
लयामासतल्लक्ष्म्यासहकेशवः॥ महालक्ष्मीर्महाराजसैवसर्वमहेश्वरी॥
॥२९॥ निराकाराचसाकारासैवनानाभिधानभृत्॥ नामांतरैर्निरूप्यैषा
नाम्नानान्येनकस्यचित्॥ ३०॥ इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वं
तरेदेवीमहात्म्येइतिप्राधानिकंनामरहस्यंचतुर्दशोध्यायः॥ १४॥ ऋषिरु
वाच॥ त्रिगुणातामसीदेवीसात्विकीयात्रिधोदिता॥ सशिवाचंडिकादुर्गा
भद्राभगवतीतिच॥ १॥ योगनिद्राहरेरुक्तामहाकालीतमोगुणाः मधु
कैटभनाशार्थंयांतुष्टावांबुजासनः॥ २॥ दशवक्त्रादशभुजादश
पादांजनप्रभा॥ विशालयाराजमानात्रिंशल्लोचनमालया॥ ३॥

स्त्रियं॥२१॥ सरुद्रः शंकरः स्थाणुःकपर्दीचत्रिलोचनः॥ त्रयीविद्याकामधे
नुः सात्रिनाषाङ्करास्वरा॥२२॥ सरस्वतीस्त्रियंगौरीकृष्णंचपुरुषंनृपः॥ ज
नयामासनामानितयोरपिवदामिते॥२३॥ विष्णुः कृष्णोहृषीकेशोवा
सुदेवोजनार्दनः॥ उमागौरीसतीचंडीसुंदरीसुभगासुखा॥२४॥ एवंयु
वतयःसर्वाःपुरुषत्वंप्रपेदिरे॥ चक्षुष्मंतोहिपश्यंतिनेतरेनद्विजाजनं
२५ ब्रह्मणेप्रददौपत्नीसावित्रींनृपसत्तमः॥ रुद्रायगौरींवरदांवासु
देवायचाश्रियंततः॥२६॥ स्वरयासहसंभूयविरिंचोऽमजीजनत्॥ वि
नेदन्नगवानरुद्रस्तद्वीर्यामहवीर्यवान्॥२७॥ अंडमध्येप्रधानादि

भूषवरानारीनामान्यस्यैवसाददौ ॥१५॥ महाविद्यामहावाणीभारतीवाक्
सरस्वती ॥ आर्याब्राह्मीमहाधेनुर्वेदगर्भाचधीश्वरी ॥१६॥ अथोवाचमहा
लक्ष्मीर्महाकालीसरस्वती ॥ युवांजनयतांदेव्यौमिथुनेस्वानुरूपतः ॥१७॥
इत्युक्त्वातामहालक्ष्मीः ससर्जमिथुनंस्वयं ॥ हिरण्यगर्भौरुचिरौ।
स्त्रीपुंसौकमलासनौ ॥१८॥ ब्रह्माविधिर्विरंच्येतिधातरित्याहतंनरं ॥ श्रीः
पद्मकमलेलक्ष्मीत्याहमाताचतांस्त्रियं ॥१९॥ महाकालीभारतीचमि
थुनेऽसृजतेसह ॥ एतयोरपिरूपाणिनामानिचवदामिते ॥२०॥ नील
कंठंरक्तबाहुंश्वेतांगंचंद्रशेखरं ॥ जनयामासपुरुषंमहाकालीसितां

रसिरसा विन्नाशं हि सिरस्त्रजं ॥ ९ ॥ सा प्रोवाच महालक्ष्मी तामसी प्रमदो
त्तमा ॥ नाम कर्म च मे मातर्देहि तुभ्यं नमो नमः ॥ १० ॥ तां प्रोवाच महाल
क्ष्मी तामसीं प्रमदोत्तमां ददामि तव नामानि यानि कर्माणि तानि वै ॥
॥ ११ ॥ महामाया महाकाली महामारी क्षुधा तृषा ॥ एकवीरा काल
रात्रि निद्रा तृष्णा दुरत्यया ॥ १२ ॥ इमानि तव नामानि प्रतिपाद्यानि ताम
सि ॥ एभिः कर्माणि ते ज्ञात्वा यो ऽधीते सो ऽश्नुते सुखं ॥ १३ ॥ तामित्युक्त्वा
महालक्ष्मीः स्वरूपमपरं नृप ॥ सत्त्वाख्येनातिशुद्धेन गुणेनेन्दुप्र
भं दधौ ॥ १४ ॥ अक्षमालांकुशधरा वीणापुस्तकधारिणी ॥ सा च

संपरमंमनाख्येयप्रचक्ष्यते ॥ नकोसोतिनमोकिंचेतंवाद्याच्यनराधिप: ॥ ३ ॥
सर्वस्याद्यामहालक्ष्मीस्त्रिगुणामकलेस्वरी ॥ लक्ष्यालक्ष्यस्वरूपासाव्याप्य
कृत्स्नंव्यवस्थिता ॥ ४ ॥ मातुलींगंगदाखेटंपानपात्रंचबिभ्रती: ॥ नागंयो
निंचलिंगंचबिभ्रतीन्नपमूर्द्धनि ॥ ५ ॥ तप्तकांचनवर्णाभातप्तकांचनभू
षणा ॥ शून्यंतदखिलंस्वेनपूरयामासतेजसा ॥ ६ ॥ शून्यंतदाखिलंलो
कंविलोक्यपरमेस्वरी ॥ बभाररूपमपरंतमसाकेवलेनहि ॥ ७ ॥ साभि
न्नांजनसंकासादंष्ट्रांकितवरानना: ॥ विशाललोचनानारीबभूवत
नुमध्यमा ॥ ८ ॥ खड्गपात्रशिर:खेटैरलंकृतचतुर्भुजा ॥ कंबंधाहा

वानभुविभाविष्यति॥१५॥वेश्यवर्यत्वयायश्चवरोस्मत्तोभिवांछितः॥
तंप्रयछामिसंसिद्धैतवज्ञानंभविष्यति॥१६॥मार्कंडेयउवाच॥इतिदत्वात
यौर्देवीयथाभिलषितंवरं॥बभूवांतर्हितासद्योभक्त्याताभ्यामभिष्टुता
॥१७॥एवंदेव्यावरंलब्ध्वासुरथःक्षत्रियर्षभ॥सूर्याज्जन्मसमासाद्य
सावर्णिर्भवितामनु॥१८॥इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदे
वीमहात्म्येसुरथवैश्ययोर्वरदानंनामत्रयोदशोध्यायः॥१३॥राजोवाच॥
भगवान्नवतारामेचंडिकायास्त्वयोदिताः॥एतेषांप्रकृतिंब्रह्मन्
प्रधान्येनवदस्वमे॥१॥आराध्यंयन्मयादेव्याः॥स्वरूपंयेनचद्विजः
विधिनाबृतिसकलंयथावत्प्रणतस्यमे॥२॥ऋषिरुवाच॥इदंर

ददतुस्तौबलिंचैवनिजगात्रासृगुक्षितं ॥९॥ एवंसमाराधयतोस्त्रिभिर्वर्षैर्यता
त्मनो॥ परितुष्टाजगद्धात्रीप्रत्यक्षंप्राहचंडिका॥१०॥ देव्युवाच॥ यत्प्रार्थ्यते
त्वयाभूपत्वयाचकुलनंदनः॥ मत्तस्तत्प्राप्यतांसर्वंपरितुष्टाददामिते॥११
मार्कंडेयउवाच॥ ततोवव्रेनृपोराज्यमविभ्रंश्यन्यजन्मनि॥ अत्रैवचनिजं
राज्यंहतशत्रुबलंबलात्॥१२॥ सोपिवैश्यस्ततोज्ञानंवव्रेनिर्विण्णमानसः
ममेत्यहमितिप्राज्ञः॥ संगविच्युतिकारकं॥१३॥ देव्युवाच॥ स्वल्पैरहोभिर्नृ
पते स्वंराज्यंप्राप्स्यतेभवान्॥ हत्वारिपूनस्खलितंतवतत्रभविष्यति
१४॥ मृतश्चभूयःसंप्राप्यजन्मदेवाद्विवस्वतः॥ सावर्णिकोमनुर्नामभः स

दुर्गा
५५

रपश्यतथैवान्यविवेकिनः॥२॥मोहयतेमोहितांश्चैवमोहमोष्यंतिचापरे
तामुपैहिमहाराजशरणंपरमेश्वरीं॥३॥आराधितासैवनृणांभोगस्व
र्गापवर्गदा॥मार्कंडेयउवाच॥इतितस्यवचःश्रुत्वासुरथःसनराधिप
४॥सम:सिद्धिर्महाभृत्यैसामान्यमुक्तिप्राप्यते॥प्रणिपत्यमहाभागंत
मृषिंसंशितव्रतं॥५॥निर्विण्णोतिममत्वेनराज्यापहरणेनच॥जगा
मसद्यस्तपसेसचवैश्योमहामुने॥६॥संदर्शनार्थमंवायानदीपुलि
नसंस्थितः॥सचवैश्यस्तपस्तेपेदेवीसूक्तंपरंजपन्॥७॥तौतस्मि
न्पुलिनेदेव्याःकृत्वामूर्तिंमहीमयीं॥अर्हणांचक्रतुस्तस्याःपुष्प
धूपाग्नितर्पणैः॥८॥निराहारौयताहारौतन्मनस्कौसमाहितौ॥९ दु० ५५

दु० स०

सर्वेयुसूयते॥सापाचिंताचविज्ञानंतुष्टाकाद्विप्रयच्छति॥२४॥व्याप्तंतयैत
त्सकलंब्रह्मांडंमनुजेश्वरः॥महाकाल्यामहाकालेमहामारिस्वरूपया॥
२५॥सैवकालेमहामारीसैवसृष्टिर्भवत्यजाः॥स्थितिंकरोतिभूतानांसैव
कालेसनातनि॥२६॥भवकालेनृणांसैवलक्ष्मीर्वृद्धिप्रदागृहे॥सैवा
भावेतथालक्ष्मीर्विनाशायोपजायते॥२७॥स्तुतासंपूजितापुष्पैर्धूपगंधा
दिभिस्तथा॥ददातिवित्तंपुत्रांश्चमतिंधर्मेतथाशुभां॥२८॥इतिश्रीमार्कं
डेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमाहात्म्येशुंभनिशुंभवधः॥१२॥ऋषिरुवाच॥
एतत्तेकथितंभूपदेवीमाहात्म्यमुत्तमं॥एवंप्रभावासादेवीययेदंधार्यते
जगत्॥२॥विद्यातथैवक्रियतेभगवद्विष्णुमायया॥तयात्वमेववै

सरितसंगोमुच्येतसंकटात्॥ममप्रभावात्सिंहाद्यादस्यवोवैरिणस्तथा
२८॥दूरादेवपलायंतेस्मरतश्चरितंमम॥ऋषिरुवाच॥इत्युक्त्वासाभग
वतीचंडिकाचंडविक्रमा॥२९॥पश्यतामेवदेवानांतत्रैवांतरधीयत
तेपिदेवानिरातंकाःस्वाधिकारान्यथापुरा॥३०॥यज्ञभागभुजःस
र्वेचक्रुर्विनिहतारयः॥दैत्याश्चदेव्यानिहतेशुंभेदेवरिपौयुधि॥३१॥
जगद्विध्वंसिनितस्मिन्महोग्रेतुलविक्रमे॥निशुंभेचमहावीर्येशेषाः
पातालमाययुः॥३२॥एवंभगवतीदेवीसानित्यापिपुनःपुनः॥संभू
यकुरुतेभूपजगतःपरिपालनं॥३३॥तयैतन्मोह्यतेविश्वंसैववि

ति॥२१॥रक्षांकरोतिभूतेभ्योजन्मनांकीर्तनंमम:॥युद्धेषुचरितंयन्मेदुष्टदै मा
त्यनिवर्हणं॥२२॥तस्मिन्छ्रुतेवैरिकृतंभयंपुंसांनजायते॥युष्माभि
स्तुतयोयाश्चयाश्चव्रह्मर्षिभि:कृता॥२३॥व्रह्मणाचकृतास्तुप्रय
च्छंतुशुभांमतिं॥अरण्येप्रांतरेवापिदावाग्निपरिवारित:॥२४॥दस्युभिर्वा
वृतशून्येग्रहीतोव्यपिशत्रुभि:॥सिंहव्याघ्रानुयातोवावनेवावनहस्ति
भि:॥२५॥राज्ञाक्रुद्धेनचाज्ञप्तोवध्योवंधगतोपिवा:॥आघूर्णितोवाव
तेनास्थित: पोतेमहार्णवे॥२६॥पततसुचापिशस्त्रेषुसंग्रामेभृशदारु
णे॥सर्वबाधासुघोरासुवेदनाभ्यर्दितोपिवा:॥२७॥स्मरन्ममैत

दुर्गा पीडासुचोग्रासुमहात्म्यंशृणुयान्ममः ॥ १५ ॥ उपसर्गाःसमंयांतिग्रहपी
५२ डाश्चदारुणाः ॥ दुस्वप्नंचनृभिर्दृष्टंसुस्वप्नमुपजायते ॥ १६ ॥ वालग्रहाभि
भूतानांवालानांशांतिकारकं ॥ संघातभेदेचनृणांमैत्रीकरणमुत्तमं
॥ १७ ॥ दुर्वृत्तानामशेषाणांवलहानिकरंपरं ॥ रक्षोभूतपिशाचानांपठना
देवनाशनं ॥ १८ ॥ सर्वंममैतन्महात्म्यंममसंनिधिकारकं ॥ पशुपुष्पार्घधू
पैश्चगंधदीपैस्तथोत्तमैः ॥ १९ ॥ विप्राणांभोजनैर्होमैः ॥ प्रोक्षणीयैर
हर्निशं ॥ अन्यैश्चविविधैर्भोगैः प्रदानैर्वत्सरेणया ॥ २० ॥ प्रीतिर्मेक्रि राम
यतेमास्मिन्सकृदुचरितेश्रुते ॥ श्रुतंहरतिपापानितथारोग्यंप्रयच्छ ५२

त्सवे ॥ सर्वममैतच्चरितमुच्चार्यंश्राव्यमेवच ॥ ९ ॥ जानताजानतावापि
लिपूजांतथाकृता ॥ प्रतिच्छिष्याम्यहंप्रीत्यावन्हिहोमंतथाकृतं ॥ १०
शरत्कालेमहापूजाक्रियतेयाचवार्षिकी ॥ तस्यांममैतन्महात्म्यं
श्रुत्वाभक्तिसमन्वितः ॥ ११ ॥ सर्वबाधाविनिर्मुक्तोधनधान्यसु
तान्वितः ॥ मनुष्यामत्प्रसादेनभविष्यंतिनसंशयः ॥ १२ ॥ श्रुत्वाममैतन्महा
त्म्यंतथाचोत्पत्तयःशुभाः पराक्रमंचयुद्धेषुजायतेनिर्भयःपुमान् ॥ १३
रिपवःसंक्षयंयांतिकल्याणंचोपपद्यते ॥ नंदतेचकुलंपुंसांमहात्म्यं
ममश्रृण्वतां ॥ १४ ॥ शांतिकर्माणिसर्वत्रतथादुःस्वप्रदर्शने ॥ ग्रही

दु॰गी॰ ५२

न्नाशयिष्यतियेतद्वेषांशुंभनिशुंभयो॥२॥अष्टम्यांचचतुर्दश्यांनवम्यांचै
कचेतसः॥श्रोष्यंतिचैवयेभक्त्याममममहात्म्यमुत्तमं॥३॥नतेषांदुष्कृ
तंकिंचिदुष्कृतोत्थानचापदः॥भविष्यंतिनदारिद्रंनचैवेष्टवियो
जनं॥४॥शत्रुतोनभयंतस्यदस्युतोवानराजतः॥नशस्त्रानलतोयौघा
त्कदाचित्संभविष्यति॥५॥तस्मान्ममैतन्महात्म्यंपठितव्यंसमाहि
तैः॥श्रोतव्यंचसदाभक्त्यापरंस्वस्त्ययनंहितत्॥६॥उपसर्गानशेषां
स्तुमहामारीसमुद्भवान्॥तथात्रिविधमुत्पातंमहात्म्यंसमयेन्ममः
॥७॥यत्रैतत्पठ्यतेसम्यक्नित्यमायतनेमम॥सदानतद्विमोक्ष्यामि
सान्निध्यंतत्रमेस्थितं॥८॥बलिप्रदानेपूजायामग्निकार्येमहो

राम ५२

नेयः॥ भीमादेवीतिविख्यातंतन्मेनामभविष्यति॥ ४९॥ यदारुणाख्यस्त्रै
लोक्येमहाबाधांकरिष्यति॥ तदाहंभ्रामरंरूपंकृत्वासंख्येयषट्पदं॥ त्रै
त्रैलोक्यस्यहितार्थायवधिष्यामिमहासुरं॥ भ्रामरीतिचमांलोकास्त
दास्तोष्यंतिसर्वतः॥ ५०॥ इत्थंयदायदाबाधादानवोत्थाभविष्यति॥
तदातदावतीर्याहंकरिष्याम्यरिसंक्षयं॥ ५१॥ इतिश्रीमार्कंडेयपुरा
णेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमाहात्म्येनारायणीस्तुतिर्नाम॥ ११॥ देव्युवाच॥
एभिःस्तवैश्चमांनित्यंस्तोष्यतेयःसमाहितः॥ तस्याहंसकलांबाधांना
शयिष्याम्यसंशयं॥ १॥ मधुकैटभनाशंचमाहिषासुरघातनं॥ की

दुर्गा ५१

हरिष्यंतिसंततिरक्तदंतिकां ॥ ४२ ॥ भूयश्चशतवार्षिक्यामनावृष्ट्यामनं
नसि ॥ मुनिभिः संस्तुताभूमौसंभविष्याम्ययोनिजा ॥ ४३ ॥ ततःशते
ननेत्राणांनिरीक्षिष्यामियन्मुनीन्कीर्त्तयिष्यंतिमनुजाःशताक्षीमि
तिमांततः ॥ ४४ ॥ ततोहमखिलंलोकमात्मदेहसमुद्भवैः ॥ भरिष्या
मिसुराः ॥ शाकैरावृष्टेःप्राणधारकैः ॥ ४५ ॥ शाकंभरीतिविख्यातिं
तदायास्याम्यहंभुवितत्रैवचवधिष्यामिदुर्गमाख्यंमहासुरं ॥ ४६
पुनश्चाहंयदाभीमंरूपंकृत्वाहिमाचले ॥ रक्षांसिभक्षयिष्यामिमु राम
नीनांत्राणकारणात् ॥ ४७ ॥ तदामांमुनयःसर्वेस्तोष्यंत्यानम्रमू ५१

पुपकारकं॥ ३६॥ देवाचु॥ सर्वावाधाप्रसमनं त्रैलोक्यस्याखिलेश्व
री॥ एवमेवत्वयाकार्यमस्मद्वैरिविनाशनं॥ ३७॥ देव्युवाच॥ वैवस्वतें
तरेप्राप्तेअष्टाविंशतिमेयुगे॥ शुंभोनिशुंभश्चैवान्याउत्पत्स्येतेमहासुरौ
३८॥ नंदगोपगृहेजातायशोदागर्भसंभवः॥ ततःस्तौनाशयिष्या
मिविंध्याचलनिवासिनी॥ ३९॥ पुनरप्यतिरौद्रेणरूपेणपृथिवीत
ले॥ अवतीर्यहनिष्यामिवैप्रचित्तांश्चदानवान्॥ ४०॥ भक्षयंत्याश्च
तानुग्रान्वैप्रचित्तान्महासुरान्॥ रक्तादंताभविष्यंतिदाडिमीकुसु
मोपमा॥ ४१॥ ततोमांदेवताःस्वर्गेमर्त्यलोकेचमानवाः॥ स्तुवंतोव्या

दुर्गा ८०

नागायत्रारयोदस्युवलानियत्र:॥ दावानलोयत्रतथाब्धिमध्येतत्र
स्थितात्वंपरि[illegible]पासिविस्वं॥३२॥ विस्वेस्वरीत्वंपरिपासिविस्वंविस्वा
त्मिका[illegible]सीतिविस्वं॥ विस्वेसवंद्याभवतीविस्वाश्रयायेत्वयिभ
क्तिनम्रा॥३३॥ [illegible]प्रसीदपरिपालनायनोरिभीतेर्नित्यंयथासुरवधा
दधुने[illegible]: पापानि[illegible]जगतांप्रशमंनयासुउत्पातपाकजनि
तांश्च[illegible]र्गान्॥३४॥ प्रण[illegible]तानांप्रसीदत्वंदेविविस्वार्त्तिहारि
णी त्रैलोक्यवासि[illegible]मीडेलोकानांवरदाभव:॥३५॥ देव्युवाच
वरदाहंसुरगणावरंयन्मनसेछथा॥ तंवृणुध्वंप्रयछामिजगता

राम ८०

सिस्वनेनापूर्य्ययाजगत् ॥ साघंटापातुनोदेवीपापेभ्योनः सुतानिव: ॥ २७ ॥
असुरासृग्वसापंकचर्चितस्तेकरोज्वलः ॥ शुभायखड्गोभवतुचंडिकेत्वां
नंतावयं ॥ २८ ॥ रोगानशेषानपहंसितुष्टारुष्टातुकामानसकलानभीष्टा
न् ॥ त्वामाश्रितानांनविपन्नराणांत्वामाश्रिताह्याश्रयतांप्रयांति ॥ २९
एतत्कृतंतत्कदनंत्वयाद्यधर्मद्विषांदेवीमहासुराणां ॥ रूपैरनेकैर्ब
हुधात्ममूर्त्तिंकृत्वांबिकेतत्प्रकरोतिकान्या ॥ ३० ॥ विद्यासुशास्त्रेषु
विवेकदीपेष्वाद्येषुवाक्येषुचकात्वदन्या ॥ ममत्वगर्त्तेतिमहांध
कारेविभ्रामयत्येतदतीवविश्वं ॥ ३१ ॥ रक्षांसियत्रोग्रविषाश्च

घंघंटे ॥ महारात्रिमहाविद्येना० मेधेसरस्वतिवरेभूतिबाभ्रवितामसी ॥ नीयतेत्वंप्रसीदेशना० ॥ २१ ॥ मेधेसरस्वतिवरेभूतिबाभूतितामसी ॥ नीयतेत्वंप्रसीदेशना० ॥ २२ ॥ सर्वतपाणिपादांतेसर्वतो ऽक्षिरोमुखे ॥ सर्वतः श्रवणघ्राणेनारायणीनमोस्तुते ॥ २३ ॥ सर्वस्वरूपसर्वेशेसर्वशक्तिसमन्वितेत्त्रयभ्यस्त्राहिनोदेवीदुर्गेदेवीनमोस्तुते ॥ २४ ॥ एतत्तेवदनंसौम्यंलोचनत्रयभूषितं ॥ पातुनः सर्वभूतेभ्यः कात्यायनिनमोस्तुते ॥ २५ ॥ ज्वालाकरालमत्युग्रमशेषासुरसूदनंत्रिशूलंपातुनोभीतित्तद्रकालीनमोस्तुते ॥ २६ ॥ हिनस्तिदैत्यतेजां

रूपेणाना ॥ १३ ॥ मयूरकुकुटवृतेमहाशक्तिधरेनघे । कौमारीरूपसंस्थाने
ना० १४ शंखचक्रगदाशार्ङ्गगृहीतपरमायुधे । प्रसीदवैस्नवीरूपे
ना० १५ गृहीतोग्रमाहाचक्रेदंष्ट्रोधृतवसुंधरे । वाराहरूपिणीशि
वेना० १६ नृसिंहरूपेणोग्रेणहंतुदैत्यान्कृतोद्यमे । त्रैलोक्यत्राणस
हितेना० १७ किरीटिनिमहावज्रेसहस्रनयनोज्वले । वृत्रप्राण
हरेचैंद्रिना० १८ शिवदूतिस्वरूपेणहतदैत्यमहाबले । घोररूपे
महारावेना० १९ दंष्ट्राकरालवदनेशिरोमालाविभूषणे
चामुंडेमुंडमथनेना० २० लक्ष्मिलज्जेमहाविद्येश्रद्धेपुष्टिस्व

तास्तुतयेकावाभवतुपरमोक्तयः ॥ ६ ॥ सर्वस्यबुद्धिरूपेणजनस्यहृदिसं
स्थिते ॥ स्वर्गापवर्गदेदेवीनारायणिनमोस्तुते ॥ ७ ॥ कलाकाष्टादिरूपे
णपरिणामप्रदायिनी ॥ विश्वस्योपरतौशक्ते ना० ॥ ८ ॥ सर्वमंगलमांग
ल्येशिवेसर्वार्थसाधिके ॥ शरण्येत्र्यंबकेगौरिना० ॥ ९ ॥ सृष्टिस्थिति
विनाशानांशक्तिभूतेसनातनि ॥ गुणाश्रयेगुणमये ना० ॥ १० ॥ श
रणागतदीनार्तपरित्राणपरायणे ॥ सर्वस्यार्तिहरेदेवी ना० ॥ ११ ॥
हंसयुक्तविमानस्थेब्रह्माणीरूपधारिणि ॥ कौशांभः क्षरिकेदेवि
ना० ॥ १२ ॥ त्रिशूलचंद्राहिधरेमहावृषभवाहिनि ॥ माहेश्वरीस्व

देवीप्रसन्नार्तिहरे प्रसीद प्रसीद मातर्जगतोखिलस्य। प्रसीद विश्वेश्वरि
पाहि विश्वं त्वमीश्वरी देवि चराचरस्य॥२॥ आधारभूता जगतस्त्वमे
का महीस्वरूपेण यतः स्थितासि॥ आपां स्वरूपस्थितया त्वयैतदा
प्यायते कृत्स्नमलंघ्यवीर्ये॥३॥ त्वं वैष्णवीशक्तिरनंतवीर्या विश्वस्य
बीजं परमासि माया॥ संमोहितं देवि समस्तमेतत् त्वं वै प्रसन्ना
भुवि मुक्तिहेतुः॥४॥ विद्याः समस्तास्तव देवि भेदाः॥ स्त्रियः सम
स्ताः सकला जगत्सु॥ त्वयैकया पूरितमंबयैतत् का ते स्तुति स्तव्य
परापरोक्तिः॥५॥ सर्वभूता यदा देवी स्वर्गमुक्तिप्रदायिनी॥ त्वं स्तु

पूर्वमभिष्टसंश्रयात्तथासुरेंद्रेणदिनेषुसेविता॥ करोतुसानः शुभहेतुरीश्व
रीशुभानिभद्राण्यभिहंतुचापदः॥ ३८॥ यासांप्रतंचोद्धतदैत्यतापितैरस्मा
भिरीशाचसुरैर्नमस्यतेयाचस्मृतातत्क्षणमेवहंतिनः सर्वापदोभक्ति
विनम्रमूर्त्तिभिः॥ ३९॥ ऋषिरुवाच॥ एवंस्तवादियुक्तानांदेवानांतत्रपा
र्वती॥ स्नातुमभ्याययौतोयेजाह्नव्यानृपनंदन॥ ४०॥ साब्रवीत्तान्सु
रान्सुभ्रूर्भवद्भिः॥ स्तूयतेत्रका॥ शरीरकोशातश्चास्याः समुद्भूताब्रवी
च्छिवा॥ ४१॥ स्तोत्रंममैतत्क्रियतेशुंभदैत्यनिराकृतैः॥ देवैः समेतैः स
मरेनिशुंभेनपराजितैः॥ ४२॥ शरीरकोशाद्यत्तस्याः पार्वत्यानिःसृता

दुर्गा॥ विका॥ कौशिकीतिसमस्तेषुततोलोकेषुगीयते॥ ४३ तस्यांविनिर्गतायांतु
२१ कृष्णाभूत्सापिपार्वती॥ कालिकेतिसमाख्याता हिमाचलकृताश्र
या॥ ४४॥ ततोंबिकापरंरूपबिभ्राणांसुमनोहरं॥ ददर्शचंडोमुंडश्चभृ
त्यौशुंभनिशुंभयोः ४५॥ ताभ्यांशुंभायचाख्याताअतीवसुमनोह
रा॥ काप्यास्तेस्त्रीमहाराजभासयंती हिमाचलं॥ ४६॥ नैव तादृ
क्क्वचिद्रूपंदृष्टंकेनचिदुत्तमं॥ ज्ञायतांकाप्यसौदेवीगृह्यतांचा
सुरेश्वरी॥ ४७॥ स्त्रीरत्नमतिचार्वंगीद्योतयंतीदिशास्त्विषा॥ सतु
तिष्ठतिदैत्येंद्रतांभवानद्रष्टुमर्हति॥ ४८॥ यानिरत्नानीमनयोगाज

वा... त्रैलोक्येतुसमस्तानिसांप्रतंभांतितेगृहे ॥४९॥ ऐरावतः स
मानीतो गजरत्नंपुरंदरात् ॥ पारिजाततरुश्चायंतथैवोच्चैश्रवाहयः ॥५०॥
विमानं हंससंयुक्तमेतत्तिष्ठतितेंगणे ॥ रत्नभूतमिहानीतंयदासीद्वेधसो
ऽद्भुतं ॥५१॥ निधिरेषमहापद्मः समानीतोधनेश्वरात् ॥ किंजल्किनींद
दौचाब्धिर्मालाममलानपंकजां ॥५२॥ छत्रंतेवारुणंगेहेकांचनस्रावित
ष्ठति ॥ तथायंस्यंदनवरोयः पुरासीत्प्रजापतेः ॥५३॥ मृत्योरुत्क्रांतिदाना
म ॥ शक्तिरीशत्वयाहृता ॥ पाशः सलिलराजस्यभ्रातुस्तवपरिग्रहे ॥
५४ ॥ निशुंभस्याब्धिजाताश्चसमस्तारत्नजातयः ॥ वह्निरपिददौतुभ्य

दुर्गा मनिशं चैव वासितं ॥५५॥ एवं दैत्येंद्ररत्नानि समस्तान्याहृतानि ते ॥ स्त्रीरत्नमे
३२ षा कल्याणी त्वया कस्मान्न गृह्यते ॥५६॥ ऋषिरुवाच ॥ निशम्येति वचः शुंभः
स तदा चंडमुंडयोः ॥ प्रेषयामास सुग्रीवं दूतं देव्या महासुरं ॥५७॥ इति चेति च व
क्तव्या सा गत्वा वचनान्मम ॥ यथा चाभ्येति संप्रीत्या तथा कार्यं त्वया लघु ॥५८॥ श्री
देव्युवाच ॥ स तत्र गत्वा यत्रास्ते शैलोद्देशेतिशोभने ॥ सा देवी तां ततः प्राह
श्लक्ष्णं मधुरया गिरा ॥५९॥ दूतउवाच ॥ देवि दैत्येश्वरः शुंभस्त्रैलोक्ये परमे
श्वरः ॥ दूतोहं प्रेषितस्तेन त्वत्सकाशमिहागतः ॥६०॥ अव्याहताज्ञः सर्वासु ३२
यः सदा देवयोनिषु ॥ निर्जिताखिलदैत्यारिः स यदाह शृणुष्व तत्

६१ ॥ ममत्रैलोक्यमखिलंमसदेवासुरमानुषा: ॥ यज्ञभागा: ॥ अहंसर्वेनुप[illegible]ामि
पृथक्पृथक् ॥ ६२ ॥ त्रैलोक्ये[illegible]रत्नानिममवश्यान्यशेषत: ॥ तथैवगजरत्नंच
हृत्वादेवेंद्रवाहनं ॥ ६३ ॥ क्षीरोदमथनोद्भूतमश्वरत्नंममामरैः उच्चैः ॥ श्रव
[illegible] प्रणिपत्यसमर्पितं ॥ ६४ ॥ यानिचान्यानिदेवेषुगंधर्वेषूरगेषुच
रत्नभूतानिभूतानितानिमय्येवशोभने ॥ ६५ ॥ स्त्रीरत्नभूतांत्वांदेविलो
केमन्यामहेवयं ॥ सात्वमस्मानुपागच्छयतोरत्नभुजोवयं ॥ ६६ ॥ मांवा
ममानुजंवापिनिशुंभमुरुविक्रमं ॥ भजत्वंचंचलापांगिरत्नभूतासिवै
गुत: ॥ ६७ ॥ परमैश्वर्यमतुलंप्राप्स्यसेमत्परिग्रहात् ॥ एतद्बुद्ध्यासमालो

कामत्परिग्रहतांव्रज॥६८॥ऋषिरुवाच॥ इत्युक्तासातदादेवीगंभीरांतस्मि
ताजगौ॥दुर्गाभगवतीभद्राययेदंधार्यतेजगत्॥६९॥देव्युवाच॥ सत्यमु
क्तंत्वयानात्रमिथ्याकिंचित्त्वयोदितं॥त्रैलोक्याधिपतिःशुंभोनिशु
भश्चापितादृशः॥७०॥किंत्वत्रयत्प्रतिज्ञातंमिथ्यातत्क्रियतेकथं॥श्रू
यतामल्पबुद्धित्वात्प्रतिज्ञायाकृतापुरा॥७१॥योमांजयतिसंग्रामेयो
मेदर्पंव्यपोहति॥योमेप्रतिबलोलोकेसमेभर्ताभविष्यति॥७२॥तदाग
च्छतुशुंभोत्रनिशुंभोवामहासुरः॥मांजित्वाकिंचिरेणात्रपाणिंगृह्णा
तुमेलघु॥७३॥दूतउवाच॥अवलिप्तासिमैवंत्वंदेविब्रूहिममाग्रत

त्रैलोक्येकपुमांस्तिष्ठेदग्रे शुंभनिशुंभयोः ॥७४॥ अन्येषामपि दैत्यानां सर्वे देवा
नवै युधि ॥ तिष्ठंति संमुखे देवी किं पुनः स्त्री त्वमेकिका ॥७५॥ इंद्राद्याः सकला
देवास्तस्थुर्येषां न संयुगे ॥ शुंभादीनां कथं तेषां स्त्री प्रयास्यसि संमुखं ॥७६॥
सा त्वं गच्छ मयैवोक्ता पार्श्वं शुंभनिशुंभयोः ॥ केशाकर्षणनिर्धूतगौरवा मा
गमिष्यसि ॥७७॥ देव्युवाच ॥ एवमेतद्बली शुंभो निशुंभश्चातिवीर्यवान् ॥ किं
करोमि प्रतिज्ञा मे यदनालोचिता पुरा ॥७८॥ स त्वं गच्छ मयैवोक्तं यदेतत्
सर्वमादृतः ॥ तदाचक्ष्वासुरेंद्राय स च युक्तं करोतु यत् ॥७९॥ इति मार्कंडेयपु
राणे सावर्णिके मन्वंतरे देवीमहात्म्ये दूतसंवादः ॥५॥ ऋषिरुवाच ॥ इत्या

कर्ण्यवचोदेव्याः सदूतोमर्षपूरितः ॥ समाचष्टसमागम्यदैत्यराजायविस्तरात्
१ ॥ तस्यदूतस्यतद्वाक्यमाकर्ण्यासुरराट्ततः ॥ सक्रोधः प्राहदैत्यानामधि
पंधूम्रलोचनं ॥ २ ॥ हेधूम्रलोचनाशुत्वंस्वसैन्यपरिवारितः तामानयबलाद्दु
ष्टांकेशाकर्षणविह्वलां ॥ ३ ॥ तत्परित्राणदःकश्चिद्यदिवोत्तिष्ठतेपरः
सहंतव्योमरोवापियक्षोगंधर्वएववा ॥ ४ ॥ ऋषिरुवाच ॥ तेनाज्ञप्तस्ततःशी
घ्रंसदैत्योधूम्रलोचनः ॥ वृतःषष्ठ्यासहस्राणामसुराणांद्रुतंययौ ॥ ५ ॥
सदृष्ट्वातांततोदेवींतुहिनाचलसंस्थितां ॥ जगादोच्चैःप्रयाहीतिमूलं
शुंभनिशुंभयोः ॥ ६ ॥ नचेत्प्रीत्याद्यभवतीमद्भर्तारमुपैष्यतिततो

शमिकृतवान्पृथक् ॥१३॥ बिछिन्नबाहुशिरसः कृतास्तेनतथापरे ॥ पपौच
रुधिरंकोष्ठादन्येषांधुतकेसरः ॥१४॥ क्षणेनतद्बलंसर्वंक्षयंनीतंमहात्म
ना ॥ तेनकेसरिणादेव्यावाहनेनातिकोपिना ॥१५॥ श्रुत्वातमसुरंदेव्या
निहतंधूम्रलोचनं ॥ बलंचक्षपितंसर्वंकृत्स्नंदेवीकेसरिणाततः ॥१६॥
चुकोपदैत्याधिपतिः ॥ शुंभः प्रस्फुरिताधरः ॥ आज्ञापयामासचतौचं
डमुंडौमहासुरौ ॥१७॥ हेचंडहेमुंडबलैर्बहुलैः परिवारितौ ॥ तत्रगछत
गत्वाचसासमानीयतांलघु ॥१८॥ केशेष्वाकृष्यबद्ध्वावायदिवासंश
योयुधि ॥ तदाशेषायुधैः सर्वैरसुरैर्विनिहन्यतां ॥१९॥ तस्यांहतायां

न्नयामम[illegible]राकर्षणविह्वलां ॥७॥ देव्युवाच ॥ दैत्येश्वरेनप्रहितोबलवा
न्बलसंवृतः ॥ बलान्नयसिमामेवंततःकिंतेकरोम्यहं ॥८॥ ऋषिरुवाच
इत्युक्तः सोभ्यधावतामसुरोधूम्रलोचनः ॥ हुंकारेणैवतंभस्मसाचकार
बिकाततः ॥९॥ अथक्रुद्धंमहासैन्यमसुराणांतथाबिका ॥ ववर्षसायकै
स्तीक्ष्णैः स्तथाशक्तिपरश्वधैः ॥१०॥ ततोधुतसटः कोपात्कृत्वानादंसुभै
रवंपपातासुरसेनायांसिंहोदेव्याःस्ववाहनः ॥११॥ कांश्चित्करप्रहारेणदैत्या
नास्येनचापरान् ॥ आक्रांत्याचाधरेणान्यान्जघानसुमहासुरान् ॥१२॥
केषांचित्पाटयामासनखैः कोष्ठानिकेसरी ॥ तथातलप्रहारेणशि

विनिःक्रांतासिपाशिनी ।५। विचित्रखट्वांगधरानरमालाविभूषणाद्वीपिच
र्मपरीधानाशुष्कमांसातिभैरवा ।६। अतिविस्ताररवदनाजिह्वाललनभी
षणा ॥ निमग्नारक्तनयनानादापूरितदिङ्मुखा ।७। सावेगेनाभिपति
ताघातयंतीमहासुरान् ॥ सैन्येतत्रसुरारीणामभक्षयततद्बलं ।८। पार्ष्णि
ग्राहांकुशग्राहियोधघंटासमन्वितान् ॥ समादायैकहस्तेनमुखेचिक्षि
पवारणान् ।९। तथैवयोधंतुरगैरथंसारथिनासह ॥ निक्षिप्यवक्त्रेदश
नैश्चर्वयंत्यतिभैरवं ।१०। एकंजग्राहकेशेषुग्रीवायामथचापरं ॥ पादेना
क्रम्यचैवान्यमुरसान्यमपोथयत् ।११। तैर्मुक्तानिचशस्त्राणिमहास्त्रा

दुष्टायां सिंहेचवानिपातिते ॥ शीघ्रमागम्यतांबध्वागृहीत्वातामथांबिकां ॥ २० ॥
इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमहात्म्येधूम्रलोचनवधः ६ ॥
ऋषिरुवाच ॥ आज्ञप्तास्तेततोदैत्याश्चंडमुंडपुरोगमाः ॥ चतुरंगबलोपे
ताययुरभ्युद्यतायुधा ॥ १ ॥ ददृशुस्तेततोदेवीमीषद्धासांव्यवस्थितां
सिंहस्योपरिशैलेंद्रशृंगेमहतिकांचने ॥ २ ॥ तेदृष्ट्वातांसमादातुमुद्यमं
चक्रुरुद्यताः ॥ आकृष्टचापासिधरास्तथान्येतत्समीपगाः ॥ ३ ॥ ततःको
पंचकारोच्चैरंबिकातानरीन्प्रति ॥ कोपेनचास्यावदनंमषीवर्णमभूत्त
दा ॥ ४ ॥ भ्रूकुटीकुटिलात्तस्याललाटफलकाद्द्रुतं ॥ कालीकरालवदना

शितधासुरे: ॥ मुखेनजग्राहरुषादशनैमीथितान्यपि ॥ १२ ॥ बलिनांतद्बलंसर्वं
मसुराणांमहात्मना ॥ ममर्द्दाभक्षयच्चान्यानन्यांश्चाताडयत्तथा ॥ १३ ॥ असिना
निहताकेचित्केचिद्घंटाताडिता: ॥ जग्मुर्विनाशमसुरादंताग्राभिहतास्तथा
॥ १४ ॥ क्षणेनतद्बलंसर्वमसुराणांनिपातितं ॥ दृष्ट्वाचंडोभिदुद्राबतांका
लीमतिभीषणां ॥ १५ ॥ शरवर्षैर्महाभीमैर्भीमाक्षींतांमहासुर: ॥ छाद
यामासचक्रैश्चमुंडक्षिप्तैसहस्रस: ॥ १६ ॥ तानिचक्राण्यनेकानिविशमा
मानानितन्मुखं बभुर्यथार्कबिंवानिसुबहूनिघनोदरं ॥ १७ ॥ ततोज
हासातिरुषाभीमंभैरवनादिनी ॥ कालीकरालवक्त्रांतर्दुर्दशदस

दुर्गा नोज्ज्वला ॥ १८ ॥ इत्याथ चमहासिंहेदेवीचंडमधावत ॥ गृहीत्वाचास्यकेशे
२७ षुतेनासिनाछिनत ॥ १९ ॥ छिन्नेसिरसिदैत्येंद्रश्चक्रेनादंसुभैरवं तेनम
हतात्रासितंभुवनत्रयं ॥ २० ॥ अथमुंडोऽभ्यधावतांदृष्ट्वाचंडंनिपातितं ॥ ता
मप्यपातयद्भूमौसाखड्गाभिहतंरुषा ॥ २० ॥ हतशेषंततः सैन्यंदृष्ट्वाचंडं
निपातितं ॥ मुंडंचसुमहावीर्यंदिशोभेजेभयातुरं ॥ २१ ॥ शिरश्चंडस्यकाली
चगृहीत्वामुंडमेवच ॥ प्राहप्रचंडाट्टहासमिश्रमभ्येत्यचंडिकां ॥ २२ ॥ मया
तवात्रोपहृतौचंडमुंडौमहापशू ॥ युद्धयज्ञेस्वयंशुंभंनिशुंभंचहनिष्य राम २७
सि ॥ २२ ॥ ऋषिरुवाच ॥ तावानीतौततोदृष्ट्वाचंडमुंडौमहासुरौ ॥ उवा

चकालीकल्याणीललीतंचंडिकावच ॥२४॥ यस्माच्चंडचमुंडचगृहीत्वात्वमुपागता
चामुंडेतिततोलोकेख्यातादेवीभविष्यति ॥२५॥ इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसाव
र्णिकेमन्वंतरेदेवीमहात्म्येचंडमुंडवधः ॥७॥ ऋषिरुवाच ॥ चंडेचनिहतेदैत्ये
मुंडेचविनिपातिते ॥ बहुलेषुचसैन्येषुक्षयितेष्वसुरेश्वरः ॥१॥ ततःकोपपरा
धीनचेताः शुंभःप्रतापवान् ॥ उद्योगंसर्वसैन्यानांदैत्यानामादिदेशह ॥
२॥ अद्यसर्वबलैर्दैत्याः षडशीतिरुदायुधाः ॥ कंबूनांचतुरासीतिर्निर्यांतु
स्वबलैर्वृताः ॥३॥ कोटिवीर्याणिपंचाशदसुराणांकुलानिवैः शतंकुला
निधौम्राणांनिर्गच्छंतुममाज्ञया ॥४॥ कालकादौर्हृदामौर्याः ॥ कालकेया
स्तथासुराः ॥ युद्धायसज्जानिर्यांतुआज्ञयात्वरितामम ॥५॥ इत्याज्ञाप्य

दुर्गा
३८

सुरपतिः शुंभो भैरवशासनः निर्जगाम महासैन्यसहस्रैर्बहुभिर्वृतः ॥ ६ ॥ आया
तांश्चंडिका दृष्ट्वा तत्सैन्यमतिभीषणं ॥ ज्यास्वनैः पूरयामास धरणीगगनांतरं
७ ॥ ततः सिंहो महानादमतीव कृतवान्नृपः घंटास्वनेन तन्नादमंबिका चोप
बृंहयत् ॥ ८ ॥ धनुर्ज्यासिंहघंटानां नादापूरितदिङ्मुखा ॥ निनादैर्भीषणैः का
ली जिग्ये विस्तारितानना ॥ ९ ॥ तन्निनादमुपश्रुत्य दैत्यसैन्यैश्चतुर्दिशं
देवी सिंहस्तथा काली सरोषैः परिवारिता ॥ १० ॥ एतस्मिन्नंतरे नृप विनाशाय
सुरद्विषां ॥ भवायामरसिंहानामतिवीर्यबलान्विता ॥ ११ ॥ ब्रह्मेशगुहविष्णुनां
तथेंद्रस्य च शक्तयः ॥ शरीरेभ्यो विनिष्क्रम्य तद्रूपैश्चंडिकां ययुः ॥ १२ ॥ यस्य दे
वस्य यद्रूपं यथाभूषणवाहनं ॥ तद्वदेव हि तच्छक्तिरसुरान्योद्धुमाययौ ॥ १३

गजराजोपरिस्थिता ॥ प्राप्तासहस्रनयनायथाशक्रस्तथैवसा ॥ २० ॥ ततः
परिवृतस्ताभिरीशान्येदेवशक्तिभिः ॥ हन्यंतामसुराः शीघ्रंममप्रीत्याह
चंडिकां ॥ २२ ॥ ततोदेवीशरीरात्तुविनिष्क्रांतातिभीषणा ॥ चंडिकाशक्तिर
त्युग्राशिवाशतनिनादिनी ॥ २२ ॥ साचाहधूम्रजटिलमीशानमपराजि
ता दूतत्वंगच्छभगवन्पार्श्वंशुंभनिशुंभयोः ॥ २३ ॥ ब्रूहिशुंभंनिशुंभं
चदानवावतिगर्वितौ ॥ येचान्येदानवास्तत्रयुद्धायसमुपस्थि
ताः ॥ २४ ॥ त्रैलोक्यमिंद्रोलभतांदेवाः ॥ संतुहविर्भुजः ॥ यूयंप्रया
तपातालंयदिजीवितुमिच्छथ ॥ २५ ॥ बलावलेपादथचेद्भवंतोयु

ता

हंसयुक्तविमानाग्रेसाक्षसूत्रकमंडलु ॥ आयाताब्रह्मणः शक्तिर्ब्रह्माणीसाभि
धीयते ॥ १४ ॥ माहेश्वरीवृषारूढात्रिशूलवरधारिणी ॥ महाहिवलयाप्राप्ता
चंद्ररेखाविभूषणा ॥ १५ ॥ कौमारीशक्तिहस्ताचमयूरवरवाहना ॥ योद्धुम
भ्याययौदैत्यानंबिकागुहरूपिणी ॥ १६ ॥ तथैववैष्णवीशक्तिर्गरुडोपरिसं
स्थिता ॥ संखचक्रगदाशार्ङ्गखड्गहस्ताभ्युपाययौ ॥ १७ ॥ यज्ञवाराहमतु[illegible]
पयाविभ्रतोहरे ॥ शक्तिः शक्तिडयत ॥ ४१ कुलिशेना[illegible]
श्रावशोनितं समुत्तस्थुरत्तलोयाधारतद्रुपास्तत्पराक्रमाः ४२ याया
योतत्रवाराहीबिभ्रतीतनु ॥ १८ ॥ नारसिंही ॥ नृसिंहस्यविभ्रतीसदृसंव
पु ॥ प्राप्तातत्रसटाक्षेपाक्षिप्तनक्षत्रसंहति ॥ १९ ॥ वज्रहस्तातथैवैंद्री

द्धकांक्षिणः॥ तदागच्छंतु तृप्यंतु मच्छिवाः पिशितेन वः॥ २६॥ यतो नियुक्तो दैत्ये
न तया देव्या शिवः स्वयं॥ शिवदूतीति लोकेस्मिंस्ततः सा ख्यातिमागता॥ २
७॥ तेपि श्रुत्वा वचो देव्याः सर्वाख्यातं महासुराः॥ अमर्षापूरिता जग्मुर्यत्र
कात्यायनी स्थिता॥ २८॥ ततः प्रथमेवाग्रे शरशक्त्यृष्टिवृष्टिभिः॥ ववर्षुरुद्ध
तामर्षास्तां देवीममरारयः॥ २९॥ सा च तान्प्रहितान्बाणान्शूलचक्रपरश्व
धान्॥ चिच्छेद लीलयाध्मातधनुर्मुक्तैर्महेषुभिः॥ ३०॥ तस्याग्रतस्तथा काली शू
लपातविदारितान्॥ खट्वांगपोथितांश्चारीन्कुर्वती व्यचरत्तदा॥ ३१॥ क
मंडलजलाक्षेपहतवीर्यान्हतौजसः॥ ब्रह्माणी चाकरोच्छत्रून्येन ये
न स्म धावति॥ ३२॥ माहेश्वरी त्रिशूलेन तथा चक्रेण वैष्णवी॥ दैत्यान्जघा

नकोमारीतथाशक्त्यातिकोपना॥३३॥एंद्रिकुलिशपातेनसतसोदैत्यदा
नवा॥पेतुर्विदारिताः पृथ्व्यांरुधिरौघप्रवर्षिणा:॥३४॥तुंडप्रहारविध्वंस्ता
दंष्ट्राग्रक्षतवक्षस॥वाराहमूर्त्यान्यपतंश्चक्रेणाचविदारिता:॥३५॥नखै
र्विदारितांश्चान्यान्भक्षयंतीमहासुरान्॥नारसिंहीचचारजौनादापूर्णा
दिगंबरा:॥३६॥चंडाट्टहासैरसुरा: शिवदूत्यभिदूषिता पेतु: पृथिव्यांप
तितांस्तांश्चखादाथसातदा॥३७॥इतिमातृगणंक्रुद्धंमर्दयंतंमहासु
रान्॥दृष्ट्वाभ्युपायैर्विविधैर्नेशुर्देवारिसैनिका:॥३८॥पलायनप
रान्दृष्ट्वादैत्यान्मातृगणार्दितान्॥योद्धुमभ्याययौक्रुद्धोरक्तबीजो
महासुर:॥३९॥रक्तबिंदुर्यदाभूमौपतत्यस्यशरीरत:॥समुत्पततिमे

सरितामार्गवाहिन्यस्तथासुन्नेनिपातिते ॥२५॥ ततोदेवगणाः सर्वेहर्ष
निर्भरमानसाः बभूवुर्निहितेतस्मिन्गंधर्वाललितंजगुः ॥२६॥ अ
वदयंस्तथैवान्येननृतुश्चाप्सरोगणाः ॥ ववुःपुण्यास्तथावाताः सुप्र
भोभूद्दिवाकरः ॥२७॥ करसंहारसंभूतेदैत्यसैन्यसमुद्भवे ॥ जज्वलु
श्चाग्नयः शांताःशांतादिग्जनितस्वनाः ॥२८॥ इतिश्रीमार्कंडेयपु
राणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमाहात्म्येशुम्भवधः ॥१०॥ ऋषिरुवाच
देव्याहतेतत्रमहासुरेंद्रेऐंद्रासुरावह्निपुरोगमास्तां ॥ कात्यायनी
तुष्टुवुरिष्टलाभाद्विकाशिवक्त्राब्जविकाशिताशा ॥१॥ देव्याउच

२ वक्तुप्रथमं सिद्धमुनिविस्मयकारकं ॥ १९ ॥ ततो नियुद्धं सुचिरं क
लातेनां विकासह : ॥ उत्पात्य भ्राम यामास चिक्षेप धरणीतले ॥ २०
संक्षिप्तो धरणीं प्राप्य मुष्टिमुद्यम्य वेगिता ॥ अभ्यधावत दुष्टात्मा चंडि
कां तिधनेच्छया ॥ २१ ॥ तमायांतं ततो देवी सर्वदैत्यजनेश्वरं ॥ जगत्यां
पातयामास भित्वा शूलेन वक्षसी ॥ २२ ॥ सगतासु : पपात्तोर्व्यां देवीश्शू
लाग्रविक्षत : ॥ चालयान्सकलां पृथ्वीं साब्धिद्वीपां सपर्वतां ॥ २३
तत : प्रसन्नमखिलं हते तस्मिन्दुरात्मनि ॥ जगत्स्वास्थ्यमतीवाप नि
र्मलं चाभवन्नभ ॥ २४ ॥ उत्पातमेघा सोल्का ये प्रागासंस्ते समं ययु :

दायशक्तिंचनानुमत ॥ अम्बयावत्तदादेवीदैत्यानामाधिपेश्वर ॥ १२ ॥ तस्या
पातत एवासुखड्गं चिच्छेदचंडिका ॥ धनुर्मुक्तैः शितैर्बाणैश्चर्मचार्ककराम
लं ॥ १३ ॥ हताश्वसतदादैत्यश्छिन्नधन्वाविसारथिः ॥ जग्राहमुद्गरंघोरं
मंबिकानिधनोद्यतः ॥ १४ ॥ चिच्छेदापततस्तस्यमुद्गरंनिशितैःशरैः ॥ तथा
पिशाल्वधावत्तंमुष्टिमुद्यम्यवेगवान् ॥ १५ ॥ समुष्टिंपातयामासहृदयेदै
त्यपुंगवः देव्यास्तंचापिसादेवीतलेनोरस्यताडयत् ॥ १६ ॥ तलप्रहारा
भिहतोनिपपातमहीतले सदैत्यराजः सहसापुनरेवतथोत्थि
तः ॥ १७ ॥ उत्पत्यचप्रगृह्योच्चैर्देवींगगनमास्थितः ॥ तत्रापिसानिरा
धारायुयुधेतेनचंडिका ॥ १८ ॥ नियुद्धंखेतदादैत्यश्चंडिकाचपरस्प

ततः प्रवर्त्ततेयुद्धंदेव्याः शुंभस्यचोभयोः पशातांशर्वदेवानामसुराणांचदा
रुणं ॥६॥ शरवर्षैः शितैः शस्त्रैस्तथास्त्रैश्चैवदारुणैः ॥ तयोर्युद्धमभूद्भूयः
सर्वलोकभयंकरं ॥७॥ दिव्यान्यस्त्राणिशतशोमुमुचेयान्यथांबिका
बभंजतानिदैत्येंद्रस्तत्प्रतीघातकर्तृभिः ॥८॥ मुक्तानितेनचास्त्रा
णिदिव्यानीपरमेश्वरीः ॥ बभंजलीलयैवोग्रहुंकारोच्चारणादिभि
ः ॥९॥ ततः शरशतैर्देवीमछादयतसोसुरः ॥ सापितत्कुपितादेवीध
नुश्चिछेदचेषुभिः ॥१०॥ छिन्नेधनुषिदैत्येंद्रस्तथाशक्तिमथाद
दे ॥ चिछेददेवीचक्रेणतामप्यस्यकरेस्थितां ॥११॥ ततः खड्गमुपा

दुर्गा ऐकालिशिवदूतीमृगाधिपे॥३५॥इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेम
८५ न्वंतरेदेवीमहात्मेनिशुंभवधो॥९॥ऋषिरुवाच॥निशुंभंनिहतंदृष्ट्वा
भ्रातरंप्राणसंमितं॥हन्यमानंवलंचैवशुंभ:क्रुद्धोब्रवीद्वच:॥१॥वलाव
लेपाद्दुष्टेत्वंमादुर्गेगर्वमावह:॥अन्यासांवलमाश्रित्ययुध्यसेया
तिमानिनी॥२॥देव्युवाच॥एकैवाहंजगत्यत्रद्वितीयाकाममाप
रापश्यैतादुष्टमय्येवविशंत्यामद्विभूतय:॥३॥ऋषिरुवाच॥तत:
समस्तास्तांदेव्याब्रह्माणीप्रमुखालयं॥तस्यादेव्यास्तनोजग्मुरेके राम
वासीत्तदांविका॥४॥देव्युवाच॥अहंविभूत्यावहुभिरिहरूपैर्यदा ८५
स्थिता॥तत्संहृतंमयैकैवतिष्टम्याजौस्थिरोभव॥५॥ऋषिरुवा

चंडिका॥३२॥भिन्नस्यतस्यशूलेनहृदयान्निसृतोपरः॥महाबलोमहावी
र्यस्तिष्ठेतिपुरुषोवदन्॥३३॥तस्यनिष्क्रामतोदेवीप्रहस्यस्वनवत्ततः॥शि
रश्चिछेदखड्गेनततोसावापतद्भुवि॥३४॥ततःसिंहश्चखादोग्रंदंष्ट्रा
क्षुण्णशिरोधरान्॥असुरांस्तांस्तथाकालीशिवदूतीतथापरान्॥३५॥कौ
मारीशक्तिनिर्भिन्नाः॥कौमारीशक्तिनिर्भिन्नाः॥केचिन्नेशुर्महासुरा
ब्रह्माणीमंत्रपूतेनतोयेनान्येनिराकृताः॥३६॥माहेश्वरीत्रिशूलेनभि
न्नाः॥येतुस्तथापरे॥वाराहीतुंडघातेनकेचिच्चूर्णीकृताभुवि॥३७॥खड
५ खंडंचक्रेणवैष्णवीदानवाःकृताः॥वज्रेणचैन्द्रीहस्ताग्रविमुक्तेनतथा
परे॥३८॥केचिद्विनेशुरसुराः॥केचिन्नष्टामहाहवात्॥भक्षिताश्चाप

हतोभूमौमूर्छितोनिपपातह॥२६॥ ततोनिशुंभः संप्राप्यचेतनामात्तका
र्मुकः॥ आजघानशरैर्देवींकालींकेसरिणंतथा॥२७॥ पुनश्चकृत्वाबा
हूनामयुतंदनुजेश्वरः॥ चक्रायुधेनदितिजश्छादयामासचंडिकां॥२८
ततोभगवतीक्रुद्धादुर्गादुर्गार्तिनाशिनी॥ चिच्छेदतानिचक्राणि
स्वशरैः॥ सायकांश्चतान्॥२९॥ ततोनिशुंभोवेगेनगदामादायचं
डिकां॥ अभ्यधावतवैहंतुंदैत्यसेनासमावृतः॥३०॥ तस्यापततएवाशु
गदांचिच्छेदचंडिका॥ खड्गेनशितधारेणसचशूलंसमाददे॥३१॥ शूल
हस्तंसमायांतंनिशुंभममरार्दनं॥ हृदिविव्याधशूलेनवेगाविद्धेनचं

ततः काली समुत्पत्य गगनं क्ष्मामताडयत्। कराभ्यां तन्निनादेन प्राक्स्व
नास्ते तिरोहिता ॥२०॥ अट्टाट्टहासमसिवं सिवदूती चकार ह। तैः शब्दै
रसुरास्त्रेसुः शुंभः कोपं परं ययौ ॥२१॥ दुरात्मंस्तिष्ठ तिष्ठेति व्याजहारा
म्बिका यदा ॥ तदा जयेत्यभिहितं देवैराकाशसंस्थितैः ॥२२॥ शुंभेनाग
त्य या शक्तिर्मुक्ता ज्वालातिभीषणा। आयान्ती वह्निकूटाभा सा
निरस्ता महोल्कया ॥२३॥ सिंहनादेन शुंभस्य व्याप्तं लोकत्रयां
तरं निर्घातनिःस्वनो घोरो जितवानवनीपते ॥२४॥ शुंभमुक्ताञ्छ
रान्देवी शुंभस्तत्प्रहिताञ्छरान् ॥ चिच्छेद स्वशरैरुग्रैः ॥ शतशोथस
हस्रशः ॥२५॥ ततः साचंडिका क्रुद्धा शूलेनाभिजघान तं ॥ स तदाभि

दुर्गा न्ताथगदांसोपिचिछेपचंडिकाप्रतीसापिदेव्यात्रिशूलेन भिन्ना[illegible]
४३ नस्थलमागता ॥१३॥ ततः परशुहस्तंतमायातंदैत्यपुंगवं ॥ आहत्यदेवीबा
णौघैरपातयतत्भूतले ॥१४॥ तस्मिन्निपतितेभुमौनिशुंभेभीमविक्र
मे ॥ भ्रातर्यतीवसंक्रुद्धः ॥ प्रययौहंतुमंबिकां ॥१५॥ सरथस्थस्तथात्यु
च्चैर्गृहीतपरमायुधैः ॥ भुजैरष्टाभिरतुलैर्व्याप्याशेषंवभौनभः ॥१६॥
तमायांतंसमालोक्यदेवीशंखमवादयत् ॥ ज्याशब्दंचापिधनुषश्च
करातीवदुःसहं ॥१७॥ पूरयामासककुभोनिजघंटास्वनेनचसम
स्तदैत्यसैन्यानांतेजोवधविधायिना ॥१८॥ ततःसिंहोमहानादैस्त्या राम
जितेभमहामदैः ॥ पूरयामासगगनंगांतथोपदिशोदिश ॥१९॥ ४३

युद्धंतुमालनिः॥६॥ ततोयुद्धमतीवासीतदेव्याः शुंभनिशुंभयोः॥ शरवर्षमम
तीचोग्रंमेघयोरिववर्षतोः॥७॥ चिछेदतांछरांस्ताभ्यांचंडिकाशुसरोत्करैः
ताडयामासचांगेषुशस्त्रौघैरसुरेश्वरौ॥८॥ निशुंभोनिशितंखड्गंचर्मचा
दायसुप्रभं॥ अताडयन्मूर्द्धिसिंहंदेव्यावाहनमुत्तमं॥९॥ ताडितेवा
हनेदेवीक्षुरप्रेणासिमुत्तमं॥ निशुंभस्याशुचिछेदचर्मचाप्यष्टचंद्र
कं॥१०॥ छिन्नेचर्मणिखड्गेचशक्तिंचिक्षेपसासुरः॥ तामप्यस्यद्वि
धाचक्रेचक्रेणाभिमुखागतां॥११॥ कोपाध्मातोनिशुंभोथशूलंजग्रा
हदानवः॥ आयांतंमुष्टिपातेनदेवीतच्चाप्यचूर्णयत॥१२॥ आविध्या

४२ नर्त्तासृङ्मदोद्धता ॥६३॥ इति श्री मार्कंडेयपुराणे सावर्णिके मन्वंतरे देवीम
हात्म्ये रक्तबीजवधः ॥८॥ राजोवाच ॥ विचित्रमिदमाख्यातं भगवन् भव
ता मम ॥ देव्याश्चरितमाहात्म्यं रक्तबीजवधाश्रितं ॥१॥ भूयश्चेच्छाम्यहं
श्रोतुं रक्तबीजे निपातिते ॥ चकार शुंभो यत्कर्म निशुंभश्चातिकोपनः ॥२॥
॥ ऋषिरुवाच ॥ चकार कोपमतुलं रक्तबीजे निपातिते ॥ शुंभासुरो निशुं
भश्च हतेष्वन्येषु चाहवे ॥३॥ हन्यमानं महासैन्यं विलोक्यामर्षमुद्वहन् ॥
अभ्यधावन्निशुंभोथ मुख्यया सुरसेनया ॥४॥ तस्याग्रतस्तथा पृष्ठे पा
र्श्वयोश्च महासुराः ॥ संदष्टौष्ठपुटाः क्रुद्धा हंतुं देवीमुपाययुः ॥५॥ आ
जगाम महावीर्यः ॥ शुंभोपि स्वबलैर्वृतो निहंतुं चंडिकां कोपात्कृत्वा

राम

देवीशूलेनाभिजघानतं ॥५५॥ मुखेनकालीजगृहेरक्तवीजस्यशोणि
तं ॥ ततोसावाजघानाथगदयातत्रचंडिकां ॥५६॥ नचास्यावेदनांचक्रेग
दापातोल्पिकामपि ॥ तस्याहतस्यदेहात्तुवहुसुस्रावशोणितं ॥५७॥ यत
स्ततस्तद्वक्त्रेणचामुंडासंप्रतीच्छति मुखेसमुद्गतायेस्यारक्तपातान्महा
सुराः ॥५८॥ तांश्चखादाथचामुंडापपौतस्यचशोणितं ॥ देवीशूलेनवज्रे
णवाणैरसिभिर्ऋष्टिभिः ॥५९॥ जघानरक्तवीजंतंचामुंडापीतशोणितं
सपपातमहीपृष्ठेशस्त्रसंघसमाहतः ॥६०॥ नीरक्तश्चमहीपालर।
क्तवीजोमहासुरः ॥ रक्तवीजमहादैत्यशक्तिभिन्नक्तस्यसंभवात् ॥६१
ततस्तेहर्षमतुलमवापुस्त्रिदशानृप ॥ तेषान्मातृगणोजातोन

नाः माहेश्वरी त्रिशूलेन रक्तवीजं महासुरं ॥ ४८ ॥ स चापि गदया दैत्यः सर्वा
एवाहनत्पृथक् ॥ मातॄः कोपसमाविष्टो रक्तवीजो महासुरः ॥ ४९ ॥ तस्याहतस्य
वहुधा सक्तिशूलादिभिर्भुवि ॥ पपात यो वै रक्तौघस्तेनासंच्छतशोसुराः ॥ ५०
तैश्चासुरासृक्संभूतैरसुरैः सकलं जगत् ॥ व्याप्तमासीत्ततो देवा भयमाज
ग्मुरुत्तमं ॥ ५१ ॥ तान्विषण्णान्सुरान्दृष्ट्वा चंडिका प्राह सत्वरा ॥ उवाच कालीं
चामुंडे विस्तीर्णं वदनं कुरु ॥ ५२ ॥ मच्छस्त्रपातसंभूतान् रक्तविंदून्महासुरा
न् ॥ रक्तविंदोः प्रतीच्छ त्वं वक्त्रेणानेन वेगिना ॥ ५३ ॥ भक्षयंती चर रणे
तदुत्पन्नान्महासुरान् ॥ एवमेष क्षयं दैत्यः क्षीणरक्तो गमिष्यति ॥ ५४
भक्ष्यमाणास्त्वया चोग्रा न चोत्पत्स्यंति चापरे ॥ इत्युक्त्वा तां ततो

द्विन्योस्तत्प्रमाणास्तदासुरः ॥४०॥ युयुधे स गदापाणिरिंद्रशक्त्या महासुरः ततश्चै
न्द्री स्ववज्रेण रक्तवीजमताडयत ॥४१॥ कुलिशेनाहतस्याशु तस्य सुस्राव शोणि
तं ॥ समुत्तस्थुस्ततो योधास्तद्रुपास्तत्पराक्रमाः ॥४२॥ यावंतः पतिताः तस्य श
रीराद्रक्तविंदव ॥ तावंतः पुरुषा जातास्तद्वीर्यबलविक्रमाः ॥४३॥ ते चापि युयुधु
स्तत्र पुरुषा रक्तसंभवाः समं मातृभिरत्युग्रशस्त्रपातातिभीषणं ॥४४॥ पुनश्च
वज्रपातेन क्षतमस्य शिरो यदा ववाह रक्तं पुरुषास्ततो जाताः सहस्रशः ॥४५
॥ वैष्णवी समरे चैनं चक्रेणाभिजघान ह ॥ गदया ताडयामासैन्द्री तमसु
रेश्वरं ॥४६॥ वैष्णवीचक्रभिन्नस्य रुधिरस्रावसंभवैः ॥ सहस्रशो जगद्व्या
प्तं तत्प्रमाणैर्महासुरैः ॥४७॥ शक्त्या जघान कौमारी वाराही च तथासि

दुर्गा [illegible] ॥ या० ॥ श्रद्धारूपेण संस्थिता नम० ॥ २४ ॥ या० ॥ कांतिरूपेण संस्थिता नम०
३३ २५ ॥ या० ॥ लक्ष्मीरूपेण संस्थिता नमः ॥ २६ ॥ या० ॥ वृत्तिरूपेण संस्थिता नम
२७ ॥ या० ॥ धृतिरूपेण संस्थिता नम० ॥ २८ ॥ या० ॥ स्मृतिरूपेण संस्थिता न
म० २९ ॥ या० ॥ दयारूपेण संस्थिता नम ॥ ३० ॥ या० ॥ नीतिरूपेण संस्थिता न
म० ॥ ३१ ॥ या० ॥ तुष्टिरूपेण संस्थिता नम० ॥ ३२ ॥ या० ॥ पुष्टिरूपेण संस्थिता
नम० ॥ ३३ ॥ या ॥ मातृरूपेण संस्थिता नम ॥ ३४ ॥ या० ॥ भ्रांतिरूपेण संस्थि
ता नम ॥ ३५ ॥ इंद्रियाणामधिष्ठात्री भूतानां चाखिलेषु या ॥ भूतेषु सत राम
तं तस्यै व्याप्तिदेव्यै नमो नमः नमस्तस्यै नमः नमस्तस्यै नमो नमः ॥ ३६ ॥ चितिरू
पेण या कृत्स्नमेत द्व्याप्य स्थिता जगत २१

द्रायैनतास्तस्यैनमोनमः॥ नमोजगत्प्रतिष्ठायैदेव्यैकृत्यैनमोनमः॥११॥या
देवीसर्वभूतेषुविष्णुमायेतिशब्दिता॥ नमस्तस्यैनमस्तस्यैनमस्तस्यैनमोन
मः॥१२॥या०॥चेतनेत्यभिधीयते॥ नमस्तस्यै०॥१३॥या०॥बुद्धिरूपेणसं
स्थितानम०॥१४॥या०॥ निद्रारूपेणसंस्थितानम०॥१५॥या०॥क्षुधारूपे
णसंस्थितानम०॥१६॥या०॥ छायारूपेणसंस्थितानमः॥१७॥या०॥श
क्तिरूपेणसंस्थितानम०॥१८॥या०॥तृष्णारूपेणसंस्थितानमः॥१९॥या०
क्षांतिरूपेणसंस्थितानम०॥२०॥जातिरूपेणसंस्थितानम०॥२१॥या०
लज्जारूपेणसंस्थितानम०॥२२॥या०॥शांतिरूपेणसंस्थितानमः

२७ स्यच ॥४॥ ताबेवपर्वनर्द्दिवचक्रतुर्वा क्कैकर्मेच खिला: ॥ नवतां
नाशयिष्यामितद्गुरणात्परमापद ॥५॥ इतिकत्वामतिंदेबाहिमवंतंनगेस्वरं
जग्मुस्तत्रततोदेबी विष्णुमायांप्रतुष्टुबु ॥६॥ देवाऊचु ॥ नमोदेब्यैशिबाये
सततंनम: ॥ नम: प्रकृत्येभद्रायेनियताप्रणाता: स्मता ॥७॥ रोद्रायेन
मोनित्यायेगोर्य्येधात्र्येनमोनम: ॥ ज्योत्स्नायेचेंद्ररूपिरोपेसुखायेसत
तंनम: ॥८॥ कल्याराेपप्रणाताबृद्धेसिद्धेकूर्म्मेनमोनम: ॥ नैऋत्येभू
भृतांलक्ष्म्येसर्बाणेतेन्मानम: ॥९॥ दुर्गायेदुर्गपारायेसारायेसर्बका ।
रिणे ॥ रव्यात्येतथैवकृष्णायेधूम्रायेसततंनम: ॥१०॥ अतिसौम्याति

हदैत्यानांतथासुंभनिशुंभयोः॥२८॥ सद्भावान्लोकानांदेवानामुपकारि
णी॥ तत्सुशुश्रुमयाख्यातंयथावत्कथयामिते॥२७॥इतिश्रीमार्कंडेय
पुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमहात्म्येशक्रादयस्तुनाम॥४॥रिषिरु
वाच॥ पुरासुंभनिसुंभाभ्यामसुराभ्यांसचीयतेः॥त्रैलोक्यंयज्ञभागा
श्चहृतामदबलाश्रयात्॥१॥ तावेवसूर्यतांतद्वदधिकारंतथैवंदं
कौबेरमथयाम्यंच॥ तेतादेवाविनिर्द्धूताभ्रष्टराज्याः पराजिताः॥२
हृताधिकारास्त्रिदशास्ताभ्यांसर्वेनिराकृताः॥महासुराभ्यांतांदे
देवीसंस्मरंत्यपराजितां॥४॥ तयास्माकंवरोदत्तोयथापत्सुस्मृताखिलाः

चक्रतेवरुणास्यच ३

दुर्गा
२९

तंसंवेन किं ... दसिष्यते ॥ यदयंनिहतः शत्रुरस्माकंमहिषासुरः ॥ ३० ॥ यदि
चपिवरोदेयस्त्वयास्माकंमहेश्वरी ॥ संस्मृतासंस्मृतात्वंनोहिंसेथाःपरमा
पदः ॥ ३१ ॥ यश्चमर्त्यस्तवैरेभिस्त्वांस्तोष्यत्यमलानने ॥ तस्यावित्तर्द्धिवि
भवैर्धनदारादिसंपदा ॥ ३२ ॥ वृद्धयेस्मात्प्रसन्नात्वंभवेथाःसर्वदांबि
के ॥ ऋषिरुवाच ॥ इतिप्रसादितादेवैर्जगतोर्थेतथात्मनः ॥ ३३ ॥ तथेत्युक्त्वा
भद्रकालीबभूवांतर्हितानृप ॥ इत्येतत्कथितंनृपसंभूतासायथापुरा ॥
३४ ॥ देवीदेवशरीरेभ्योजगत्त्रयहितैषिणी ॥ महामायासमंह्यसकन्नृता
त्मसंज्ञेवे ॥ ३५ ॥ पुनःश्चगौरीदेहात्सासमद्भूतायथाभवत् ॥ वधायदु

प्रतीच्यां च चंडिके रक्ष दक्षिणे ॥ भ्रामणेनात्मशूलस्य उत्तरस्यां तथेश्वरी ॥ २४ ॥
सौम्यानि यानि रूपाणि त्रैलोक्ये बिचरंति ते ॥ यानि चात्यर्थघोराणि तै रक्षा ।
स्मांस्तथा भुवं ॥ २५ ॥ खड्गशूलगदादीनि यानि चास्त्राणि ते बिके ॥ करपल्ल
वसंगीनि तैरस्मान्रक्ष सर्वतः ॥ २६ ॥ ऋषिरुवाच ॥ एवं स्तुता सुरैर्दिव्यैः कु ।
सुमैर्नंदनोद्भवैः ॥ अर्चिता जगतां धात्री तथा गंधानुलेपनैः ॥ २७ ॥ भक्त्या स
मस्तैस्त्रिदशैर्दिव्यैर्धूपैः धूपिता ॥ प्राह प्रसादसुमुखी समस्तान्प्रण
तान्सुरान् ॥ २८ ॥ देव्युवाच ॥ व्रीयतां त्रिदशाः सर्वे यदस्मत्तोभिवांछितं
ददाम्यहमतिप्रीत्या स्तवैरेभिः सुपूजिता ॥ २९ ॥ देवा ऊचुः ॥ भगवत्या कृ

दुर्गा
२७

योग्पाननंतवबिलोकयतांतदेतत्॥१९॥दुर्वृत्तवृत्तसमनंतवदेबिशीलंरू
पंतथैतदबिचिंत्यमतुल्यमन्यैः॥बीर्यंचहंतृहृतदेवपराक्रमाणांबैरिष्व
पिप्रकटितैवदयात्वयेत्थं॥२०॥केनोपमाभवतुतेस्यपराक्रमस्यरूपं
चशत्रुभयकार्यतिहारिकुत्र॥चित्तेकृपासमरनिष्ठुरताचदृष्टात्वय्ये
वदेबिबरदेभुवनत्रयेपि॥२१॥त्रैलोक्यमेतदखिलंरिपुनाशनेनत्रा
तंत्वयासमरमूर्द्धनितेपिहत्वानीतादिवंरिपुगणाभयमप्यपास्तमस्माक
मुन्मदसुरारिभवंनमस्ते॥२२॥शूलेनपाहिनोदेबिपाहिखड्गेनचांबि
के॥घंटास्वनेननःपाहिचापज्यानिस्वनेनच॥२३॥प्राच्यांरक्ष

राम
२७

फलदाननुदेवितेन ॥१५॥ दुर्गेस्मृताहरसिभीतिमशेषजंतोःस्वस्थैःस्मृतामतिम
तीवशुभांददासि ॥ दारिद्र्यदुःखभयहारिणिकात्वदन्यासर्वोपकारकरणा
यसदार्द्रचित्ता ॥१६॥ एभिर्हतैर्जगदुपैतिसुखंतथैतेकुर्वंतुनामनरकाय
चिरायपापंसंग्राममृत्युमधिगम्यदिवंप्रयांतुमत्वेतिनूनमहितान्विनि
हंसिदेवि ॥१७॥ दृष्ट्वैवकिंनभवतीप्रकरोतिभस्मसर्वासुरानरिषुयत्
प्रहिणोषिशस्त्रं ॥ लोकान्प्रयांतुरिपवोपिहिशस्त्रपूताइत्थंमतिर्भ
वतुतेष्वहितेषुसाध्वी ॥१८॥ खड्गप्रभानिकरविस्फुरणैस्तथोग्रैःशू
लाग्रकांतिनिवहेनदृशोसुराणां ॥ यन्नागताविलयमंशुमदिंदुखं

दुर्गा दिसामहिषासुरेण ॥११॥ दृष्ट्वातुदेविकुपितंभ्रुकुटिकरालमुद्यत्तुछशांक
२६ सद्दसछबियन्नसद्यः॥ प्राणान्मुमोचमहिषस्तदतीवचित्रंकैर्जीव्यतेहि
कुपितातकदर्शनेन॥१२॥ देवीप्रसीदपरमाभवतीभवायसद्योविनाशय
सिकोपवतीकुलानि॥ विज्ञातमेतदधुनैवयदस्तमेतन्नीतंबलंसुविपुल
महिषासुरस्य॥१३॥ तेसंमताजनपदेषुधनानितेषांतेषांयसांसिनचसी
दतिबंधुवर्गः॥ धन्यास्तएवनिभृतात्मजभृत्यदारायेषांसदाभ्युदयदा
भवतिप्रसन्ना॥१४॥ धर्म्याणिदेविसकलानिदैवकर्माण्यत्यादृतंप्रति राम
दिनसुकृतीकरोति॥ स्वर्गंप्रयातिचततोभवतिप्रसादाल्लोकत्रयेपिफ २६

स्वाहासिवैपितृगणस्यचतृप्तिहेतुरुच्चार्यसेत्वमतएवजनैः स्वधाच ७ यामुक्तिहेतु
रविचिंत्यमहाव्रतात्वमभ्यस्यसेसुनियतेंद्रियतत्वसारैः मोक्षार्थिभिर्मुनिभिरस्त
समस्तदोषैर्विद्यासिसाभगवतीपरमाहिदेवी ॥ ८ ॥ शब्दात्मिकासुविमलर्ग्यजु
षांनिधानमुद्गीथरम्यपदपाठवतांचसाम्नांदेवीत्रयीभगवतीभवभावनाय
वार्त्ताचसर्वजगतांपरमार्त्तिहंत्री ॥ ९ ॥ मेधासिदेविदिताखिलशास्त्रसारा दु
र्गासिदुर्गभवसागरनौरसंगा ॥ श्रीकैटभारिहृदयैककृताधिवासागौरीत्वमेव
शशिमौलिकृतप्रतिष्ठा ॥ १० ॥ ईषत्सहासममलंपरिपूर्णचंद्रबिंबानुकारिक
नकोत्तमकांतिकांतं ॥ अत्यद्भुतंप्रहृतमात्तरुषातथापिवक्त्रंविलोक्यस

दुर्गा रिपालनायनासायचासुरभयस्यमतिंकरोतु ॥ ३ ॥ याः श्रीस्वयंसुकृति
२५ नांभवनेष्वलक्ष्मीयापात्मनांकृतधियांहृदियेषुबुद्धि ॥ श्रद्धासतांकुल
जनप्रभवस्यलज्जातांत्वांनताःस्मपरिपालयदेविविस्वं ॥ ४ ॥ किंवर्णया
मतवरूपमचिंत्यमेतत्किंचातिवीर्यमसुरक्षयकारिभूरि ॥ किंचाहवेषु
चरितानितवाद्भुतानिसर्वेषुदेव्यसुरदेवगणादिकेषु ॥ ५ ॥ हेतुः सम
स्तजगतांत्रिगुणापिदोषैर्नज्ञायसेहरिहरादिभिरप्यपरा ॥ सर्वाश्रया
खिलमिदंजगदंशभूतमव्याकृताहिपरमाप्रकृतिस्त्वमाद्या ॥ ६ ॥ य राम
स्यांसमस्तसुरताः ॥ समुदीरणेनतृप्तिंप्रयातिसकलेषुमखेषुदेवि २५

इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमहात्म्येमहिषासुरबध ॥ ३ ॥
ऋषिरुवाच ॥ ततसुरगणासर्वेदेव्याइंद्रपुरोगमाः स्तुतिमारेभिरेकर्तुंहते।
चमहिषासुरे ॥ १ ॥ शक्रादयः सुरगणानिहतेतिबीर्येतस्मिन्दुरात्मनि
सुरारिबलेचदेव्या ॥ तांतुष्टुबुः प्रणतिनम्रशिरोधरांसाबंग्नि ॥ प्रहर्षपु
लकोद्गमचारुदेहां ॥ १ ॥ देव्यउच्चु ॥ देव्यायायाततमिदंजगदात्मशक्त्या
निःशेषदेवगणशक्तिसमूहमूर्त्या ॥ तामंबिकामखिलदेवमहर्षिपू।
ज्यांभक्त्यानताःस्मबिदधातुशुभानिशानः ॥ २ ॥ यस्याःप्रभावमतुलंभ
गवाननंतोब्रह्माहरश्चनहिबक्तुमलंबलंचसाचंडिकाखिलजगत्प

मयात्वयिहतेत्रैवगर्जिष्यंत्याशुदेवता ॥ ३६ ॥ ऋषिरुवाच ॥ एवमुक्त्वासमुत्प
त्यसारूढातंमहासुरं ॥ पादेनाक्रम्यकंठेचशूलेनैनमताडयत् ॥ ३७ ॥ ततःसो
पिपदाक्रांतस्तयानिजमुखात्ततः ॥ अर्द्धनिष्क्रांतएवातिदेव्यावीर्येणसंवृ
त ॥ ३८ ॥ अर्द्धनिष्क्रांतएवासौयुध्यमानमहासुरः ॥ तयामहासिनादेव्या
शिरःछित्वानिपातितः ॥ ३९ ॥ ततोहाहाकृतंसर्वंदैत्यसैन्यंनाशयत् ॥ प्र
हर्षंचपरंजग्मुःसकलादेवतागणा ॥ ४० ॥ तुष्टुवुस्तांसुरादेवींसहदिव्यै
महर्षिभिः ॥ जगुर्गंधर्वपतयोननृतुश्चाप्सरोगणा ॥ ४१ ॥ सर्वदैत्याविमूर्छी
यदेवतापरमंमुत्तानवं ॥ नाशयंतिमहाकालीपरंत्वावनिजाजपेत् ४२

मुपुरुषंदेवीचिच्छेदसायकैः॥ तंषड्गचर्मणासार्द्धंततसोभून्महागजः॥३०॥
करेणचमहासिंहंतंचकर्षजगर्जच॥ कर्षतस्तुकरंदेवीखड्गेननिरकृंतत
॥३१॥ ततोमहासुरोभूयोमाहिषंवपुरास्थितः॥ तथैवक्षोभयामासत्रैलो
क्यंसचराचरं॥३२॥ ततःक्रुद्धाजगन्माताचंडिकापानमुत्तमं॥ पपौपु
नःपुनःश्चैवजहासारुणलोचना॥३३॥ ननर्दचासुरःसोपिबलवी
र्यमदोद्धतः॥ विषाणाभ्यांचचिक्षेपचंडिकांप्रतिभूधरान्॥३४॥ साच
तान्प्रहितांस्तेनचूर्णयंतीशरोत्करैः॥ उवाचतंमदोद्धूतमुखरागा
कुलाक्षरं॥३५॥ देव्युवाच॥ गर्जगर्जक्षणंमूढमधुयावत्पिबाम्यहं॥

दुर्गा चक्रे ततोंबिका ॥२३॥ सोपि कोपान्महावीर्यः खुरक्षुण्णमहीतलः। शृंगाभ्यांप
२२ र्वतानुच्चांश्चिक्षेप च ननाद च ॥२४॥ वेगभ्रमणविक्षुण्णमहीतस्यव्यशीर्य
तः॥ लांगूलेनाहतश्चाब्धिःप्लावयामाससर्वतः ॥२५॥ धुतशृंगविभिन्ना
श्च खंडखंडंययुर्घनाः॥ श्वासानिलास्ताःशतशोनिपेतुर्नभशोचलाः॥२६॥
इतिक्रोधसमाध्मातमापतंतंमहासुरं॥ दृष्ट्वासाचंडिकाकोपंतद्वधाय
तदाकरोत् ॥२७॥ साक्षिप्त्वातस्यवैपाशंतंबबंधमहासुरं॥ तत्याजमा
हिषंरूपंसोपिबद्धोमहामृधे ॥२८॥ ततः सिंहोऽभवत्सद्योयावत्तस्यां राम
बिकाशिरं॥ छिनत्तितावत्पुरुषः खड्गपाणिरदृश्यत ॥२९॥ ततएवा २२

मासचोद्धतं॥ बाष्कलंभिंडिपालेनबाणैस्ताम्रंतथांधकं॥ १७॥ उग्रास्यमुग्रवीर्यं
चतथैवचमहाहनुं॥ त्रिनेत्राचत्रिशूलेनजघानपरमेश्वरी॥ १८॥ बिडालस्या
सिनाकायात्पातयामासवैशिरः॥ दुर्द्धरंदुर्मुखंचोभौशरैर्निन्येयमक्षयं॥
१९॥ एवंसंक्षीयमानेतुस्वसैन्येमहिषासुरः॥ माहिषेणस्वरूपेणत्रास
यामासतान्गणान्॥ २०॥ कांश्चित्तुंडप्रहारेणखुरक्षेपैस्तथापरान्
लांगूलताडितांश्चान्यान्शृंगाभ्यांचविदारितान्॥ २१॥ वेगेनकांश्चिदप
रान्नादेनभ्रमणेनच॥ निश्वासपवनेनान्यान्पातयामासभूतले॥ २२
निपात्यप्रमथानीकमभ्यधावतसोसुरः॥ सिंहंहंतुंमहादेव्याकोप

स्तामंबिकाहुंत॥ हुंकाराभिहतांभूमौपातयामासनिः प्रभां॥११॥ भग्नां
शक्तिंनिपतितांदृष्ट्वाक्रोधसमन्वितः। चिक्षेपचामरः शूलंबाणैस्तदपि
साच्छिनत्॥१२॥ ततः सिंहसमुत्पत्यगजकुंभांतरेस्थितः॥ बाहुयुद्धे
नयुयुधेतेनोच्चैस्त्रिदशारिणाः॥१३॥ युध्यमानौततस्तौतुतस्मान्ना
गान्महीगतौ॥ युयुधातेतिसंरब्धौप्रहारैरतिदारुणैः॥१४॥ ततोवेगा
त्खामुत्पत्यनिपत्यचमृगारिणा॥ करप्रहारेणशिरश्चामरस्यपृथक्
कृतं॥१५॥ उदग्रश्चरणेदेव्याशिलावृक्षादिभिर्हतः॥ दंतमुष्टित
लैश्चैवकरालश्चनिपातितः॥१६॥ देवीक्रुद्धागदापातैश्चूर्णया

धन्वानमाशुगे॥४॥ सछिन्नधन्वाविरथोहताश्वोहतसारथिः॥ अभ्यधावतता
देवीखड्गचर्मधरोसुरः॥५॥ सिंहमाहत्यखड्गेनतीक्ष्णधारेणमुर्द्धनि॥
आजघानभुजेसव्येदेवीमप्यतिवेगवान्॥ तस्याःखड्गोभुजंप्राप्यपफाल
नृपनंदन॥ ततोजग्राहशूलंसकोपादरुणलोचनः॥७॥ चिक्षेपचत
स्तत्तुभद्रकाल्यांमहासुरः॥ जाज्वल्यमानंतेजोभीरवीबिंबमिवांबरा
त्॥८॥ दृष्ट्वातदापतच्छूलंदेवीशूलममुंचत॥ तच्छूलंशतधातेननी
तंसचमहासुरः॥९॥ हतेतस्मिन्महावीर्येमहिषस्यचमूपतौ॥ आज
गामगजारूढश्चामरस्त्रिदशार्दनः॥१०॥ सोपिशक्तिंमुमोचाथदेव्या

॥निन्येक्षयंयथाबन्हिस्तृणदारुमहाचयं॥६८॥ सचसिंहोमहानादमुत्सृ
जन्धुतकेसरः॥ शरीरेभ्योमरारीणामसूनिवविचिन्विति॥६९॥ देव्या
गणैश्चतैस्तत्रकृतंयुद्धंतथासुरैः॥ यथैषांतुतुषुर्देवाःपुष्पवृष्टिमुचोदिवि
७०॥ इतिमार्कंडेपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेविमहात्म्येमहिषासुरसै
न्यवधः॥२॥ ऋषिरुवाच॥ निहन्यमानंतत्सैन्यमवलोक्यमहासुरः॥
सेनानीश्चिक्षुरःकोपाद्ययौयोद्धुमथांबिकां॥१॥ सदेवींशरवर्षेणववर्ष
समरेसुरः॥ यथामेरुगिरेःशृंगंतोयवर्षेणतोयदः॥२॥ तस्यछित्वाततोदेवी
लीलयैवशरोत्करान्॥ जघानतुरगान्बाणैर्यंतारंचैववाजिनां॥३॥
चिच्छेदचधनुःसद्योध्वजंचातिसमुच्छ्रितं॥ विव्याधचैवगात्रेषुछिन्न

महासुरा॥ एकबाहुक्षिचरणाःकेचिद्देव्याद्विधाकृताः॥ ६२॥ छिन्नेपिचान्ये
सिरसिपतिताःपुनरुत्थिताः। कबंधायुयुधुर्देव्यागृहीतपरमायुधाः
६३॥ ननृतुश्चापरेतत्रयुद्धेतुर्यलयाश्रिताः॥ कबंधाश्छिन्नशिरसः
खड्गशक्त्यष्टिपाणयः॥ ६४॥ तिष्ठतिष्ठतिनाषंतोदेवीमन्यमहीसु
रा॥ तिष्ठतिष्ठेतिचैवोक्तापादेत्पायुयुधिरेमृधे॥ ६५॥ पातितैरथनागा
श्वैरसुरैश्चवसुंधरा॥ अगम्यासाभवत्तत्रयत्राभूत्समहारणः॥ ६६॥
शोणितौघामहानद्यः सद्यस्तत्रविसुस्रुवुः॥ मध्येचासुरसैन्यस्यवा
रणासुरवाजिनां॥ ६७॥ क्षणेनतन्महासैन्यमसुराणांतथांबिका

दुर्गा जघानमहासुराणा॥५६॥पातयामासचैवान्यान्घंटास्वनविमोहिता
२० न्॥असुरान्भुविपाशेनबध्वाचान्यानकर्षयत्॥५७॥केचिद्द्वि
धाकृतास्तीक्ष्णैः खड्गपातैस्तथापरे॥विपोथितानिपातेनगद
यानुव्यशेरते॥५८॥वमुश्चकेचिद्रुधिरंमुसलेनभृशंहताः॥केचि
न्निपतिताभूमौभिन्नाःशूलेनवक्षसि॥५९॥निरंतराःशरौघेण
कृताःकेचिद्रणाजिरे॥श्येनानुकारिणःप्राणान्मुमुचुस्त्रिदशार्दनाः म ३
६०॥केषांचिद्बाहवःछिन्नाश्छिन्नग्रीवास्तथापरे॥शिरांसिपेतु राम
रन्येषामन्येमध्येविदारिताः॥६१॥विछिन्नजंघास्त्वपरेपेतुरुर्व्यां २०

छेदनिजसस्त्रास्त्रवर्षिणी ||५०|| अनायस्तानना देवी स्तूयमाना सुरर्षि
भिः || मुमोचासुरदेहेषु सस्त्राण्यस्त्राणि चेस्वरी ||५१|| सोपि क्रुद्धो धुतसटो
देव्यावाहनकेसरी || चचारासुरसैन्येषु वनेष्विव हुतासनः ||५२|| नि
स्वासान्मुमुचे यांश्च युध्यमाना रणोंबिका || त एव सद्यः संभूता गणाः
सतसहस्रशः ||५३|| युयुधे परशुभिर्भिंडिपालासिपट्टिशैः || नाश
यंतोसुरगणान्देवीशक्त्युपवृंहिताः ||५४|| आवादयंत पटहान्ग
णाःशंखांस्तथापरे || मृदंगांश्च तथैवान्ये तस्मिन्युद्धमहोत्सवे ||५५||
ततो देवी त्रिसूलेन गदया शक्तिवृष्टिभिः || खड्गादिभिश्च शतशो नि

स्त ६

दुर्गा
१९

चासुरैस्तत्रताबद्भिः परिवारितः ॥ ४४ ॥ बिडालाख्योयुतानांचपंचाशद्भी
रथायुतैः ॥ युयुधेसंयुगेतत्ररथानांपरिबारितः ॥ ४५ ॥ अन्येचतत्रायुत
शोरथानागहयैर्वृतः ॥ युयुधुः संयुगेदेव्यासहतत्रमहासुराः ॥ ४६ ॥
कोटिकोटिसहस्रैस्तुरथानांदंतिनांतथा ॥ हयानांचवृतोयुधतत्रा
भून्महिषासुरः ॥ ४७ ॥ तोमरैर्भिंदिपालैश्चशक्तिभिर्मुशलैस्तथा ॥
युयुधुः संयुगेदेव्याखड्गैः परशुपट्टिशैः ॥ ४८ ॥ केचिच्चचिक्षिपुःशक्तीः
केचित्पाशांस्तथापरे ॥ देवीखड्गप्रहारैस्तुतेतांहंतुंप्रचक्रमुः ॥ ४९ ॥ राम
सापिदेवीततस्तानिशस्त्राण्यस्त्राणिचंडिका ॥ लीलयैवप्रचि १९

न तै २

मिताशेषपातालंधनुर्ज्यानिस्वनेनतां॥ दिशोभुजसहस्रेणसमंताद्व्याप्य
संस्थितां॥३८॥ततःप्रववृतेयुद्धंतयादेव्यासुरद्विषां॥ शस्त्रास्त्रैर्बहुधामुक्तै
रादीपितदिगंतरं॥३९॥महिषासुरसेनानीश्चिक्षुराख्योमहासुरः॥ युयु
धेचामरश्चान्यैश्चतुरंगबलान्वितः॥४०॥रथानामयुतैःषड्भिरुदग्राख्यो
महासुरः॥अयुध्यतायुतानांचसहस्रेणमहाहनुः॥४१॥पंचाशद्भिश्चनि
युतैरसिलोमामहासुरः॥अयुतानांशतैःषड्भिर्बाष्कलोयुयुधेरणे॥४२॥
गजवाजिसहस्रौघैरनेकैःपरिवारितैः॥ वृतोरथानांकोट्याचयुद्धेतस्मि
न्नयुध्यतः॥४३॥ब्रतः॥कालो[illegible]नांचरणेपंचशतायुतैः॥युयुध

दुर्गा॥ स्यानादेनघोरेणकृत्स्नमापूरितंनभः॥ अमायतातिमहताप्रतिशब्दोम
१४ हानभूत॥३२॥ चक्षुभुः सकलालोकाःसमुद्राश्चचकंपिरे॥ चचाल
वसुधाचेलुः॥ सकलाश्चमहीधराः॥३३॥ जयेतिदेवाश्चमुदातामूचुः
सिंहवाहिनीं॥ तुष्टवुर्मुनयश्चैनांभक्तिनम्रात्ममूर्तयः॥३४॥ दृष्ट्वा
समस्तंसंक्षुब्धंत्रैलोक्यममरारयः॥ सन्नद्धाखिलसैन्यास्तेसमु
त्तस्थुरुदायुधाः॥३५॥ आःकिमेतदितिक्रोधादाभाष्यमहिषासुरः॥ अ
भ्यधावततंशब्दमशेषैरसुरैर्वृतः॥३६॥ सददर्शततोदेवींव्याप्तलो राम
कत्रयांत्विषा॥ पादाक्रांत्यानतभुवंकिरीटोल्लिखितांबरां॥३७॥ क्षो

मनुत्तमं ॥ २५ ॥ अंगुलीयकरत्नानि समस्तास्वंगुलीषु च ॥ वि... मोदद्दो
तस्यैपरशुंचातिनिर्मलं ॥ २६ ॥ अस्त्राण्यनेकरूपाणि तथाभेद्यं च दंशनं
॥ अम्लानपंकजांशिरस्युरसि चापरां ॥ २७ ॥ अददज्जलधिस्तस्यै पंकजं
चातिशोभनं ॥ हिमवान्वाहनं सिंहं रत्नानि विविधानि च ॥ २८ ॥ ददाव
सून्यं सुरयापानपात्रं धनाधिपः ॥ शेषश्च सर्वनागेशो महामणिवि
भूषितं ॥ २९ ॥ नागहारं ददौ तस्यै धत्ते यः पृथिवीमिमां ॥ अन्यैरपि
सुरैर्देवी भूषणैरायुधैस्तथा ॥ ३० ॥ संमानिता ननादोच्चैः ॥ साट्टहा
संमुहुर्मुहुः ॥ नियतस्य तु सन्नातिमकंप्पास्यां स्वयं जगत् ॥ ३१ ॥ त

दुर्गा:
१७ स्यपिनाकधृक्॥ चक्रंचदत्तवान्कृष्णः समुत्पाद्यस्वचक्रतः॥१९॥ शंखंचव
रुणः शक्तिंददौतस्यैहुतासनः॥ मारुतोदत्तवांश्चापंबाणपूर्णेतथेषुधी:
२०॥ वज्रमिंद्रः समुत्पाद्यकुलिशादमराधिपः॥ ददौतस्यैसहस्राक्षोघंटा
मैरावताद्गजात्॥२१॥ कालदंडाद्यमोदंडंपाशंचांबुपतिर्ददौ॥ प्रजापति
श्चाक्षमालांददौब्रह्माकमंडलुं॥२२॥ समस्तरोमकूपेषुनिजरश्मिन्दि
वाकरः॥ कालश्चदत्तवान्खड्गंतस्यैचर्मचनिर्मलं॥२३॥ क्षीरोदश्चा
मलंहारमजरेचतथांबरे॥ चूडामणिंतथादिव्यंकुंडलेकटकानिच॥२४॥ राम
अर्द्धचंद्रंतथाशुभ्रंकेयूरान्सर्वबाहुषु॥ नूपुरौविमलौतद्वद्ग्रैवेयक
१७

सौम्येनस्तनयोर्युग्मंमध्यंचैंद्रेणचाभवत्॥वारुणेनचजंघोरूनितंबौते
जसाभुवः॥१४॥ब्रह्मणस्तेजसापादौतदंगुल्योऽर्कतेजसा॥वसूनांचक
रांगुल्यःकौबेरेणचनासिका॥१५॥तस्यास्तुदंताःसंभूताःप्राजापत्येनते
जसा॥नयनत्रितयंयज्ञेतथापावकतेजसा॥१६॥भ्रुवौचसंध्ययोस्तेज
साश्रवणावनिलस्यच॥अन्येषांचैवदेवानांसंभवस्तेजसांशिवा॥१७॥
ततःसमस्तदेवानांतेजोराशिसमुद्भवां॥तांविलोक्यमुदंप्रापु[illegible]
र्हिषार्दिता॥१८॥ततोदेवाददुस्तस्यैस्वानिस्वान्यायुधानि[illegible]ऊचुर्ज
यजयेत्युच्चैर्जयतीतेजयेषिणः॥१९॥शूलंशूलाद्विनि[illegible]

स्याबिचिंत्यतां॥७॥ऋषिरुवाच॥ इत्थंनिशम्यदेवानांबचांसिमधुसूदनः॥
चकारकोपंशंभुश्चभ्रुकुटीकुटिलाननौ॥८॥ततोतिकोपपूर्णस्यचक्रि
णोबदनात्ततः॥निश्चक्रामहत्तेजोब्रह्मणः शंकरस्यच॥९॥अन्येषां
चैवदेवानांशक्रादीनांशरीरतः॥निर्गतंसुमहत्तेजस्तच्चैक्यंसमगच्छत
॥१०॥अतीवतेजसःकूटंज्वलंतमिबपर्वतं॥ददृशुस्तेसुरास्तत्रज्वा
लाव्याप्तदिगंतरं॥११॥अतुलंतत्रतत्तेजःसर्बदेवशरीरजं॥एकस्थं
तदभून्नारीव्याप्तलोकत्रयंत्विषा॥१२॥यदभूच्छांभबंतेजस्तेनाजा
यततन्मुखं॥याम्येनचाभवन्केशाबाहबोविष्णुतेजसा॥१३॥

द्धं पूर्णमब्दशतंपुरा महिषेसुराणामधिपेदेवानांचपुरंदरे ॥१॥ तत्रासुरैर्महा
वीर्यैर्देवसैन्यंपराजितं ॥ जित्वाचसकलान्देवानिंद्रोभून्महिषासुरः
॥२॥ ततः पराजितादेवाःपद्मयोनिंप्रजापतिं ॥ पुरस्कृत्यगतास्तत्रयत्रे
शगरुडध्वजौ ॥३॥ यथावृत्तंतयोस्तद्वन्महिषासुरचेष्टितं ॥ त्रिदशाःक
थयामासुर्देवाभिभवविस्तरं ॥४॥ सूर्येंद्राग्न्यनिलेंदूनांयमस्यवरुणस्य
च ॥ अन्येषांचाधिकारान्सस्वयमेवाधितिष्ठति ॥५॥ स्वर्गान्निराकृताः
सर्वेतेनदेवगणाभुवि ॥ विचरंतियथामर्त्यामहिषेणदुरात्मना ॥६॥
एतद्वःकथितंसर्वममरारिविचेष्टितं ॥ शरणंचप्रपन्नास्मोवधस्त

दुर्गा वपि॥किमन्येनवरेनात्रएतावद्धिवृतंमया॥७७॥ऋषिरुवाच॥वंचिताभ्यामि
१५ तितदासर्वमापोमयंजगत्॥विलोक्यताभ्यांगदितोभगवान्कमलेक्षणः॥
७८॥प्रीतौस्वस्तवयुद्धेनश्लाघ्यस्त्वंमृत्युरावयोः॥आवांजहिनयत्रोर्वी
सलिलेनपरिप्लुता॥७९॥ऋषिरुवाच॥तथेत्युक्त्वाभगवताशंखच
क्रगदाभृता॥कृत्वाचक्रेणवैछिन्नेजघनेशिरसीतयोः॥८०॥एवमे
षासमुत्पन्नाब्रह्मणासंस्तुतास्वयं॥प्रभावमस्यादेव्यास्तुभूयः॥
शृणुवदामिते॥८१॥इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेविमहा
त्म्येमधुकैटभबधः॥प्रथमोऽध्यायः॥१॥ऋषिरुवाच॥देवासुरमभूद्युद्धं रामः

मुक्तोजनार्दनः ॥ एकार्णवेहिशयनात्ततः शद्दहरोचतौ ॥ ७१ ॥ मधुकैटभौदु
रात्मानावतिवीर्यपराक्रमौ ॥ क्रोधरक्तेक्षणौहंतुंब्रह्माणंजनितोद्यमौ
७२ ॥ समुत्थायततस्ताभ्यांयुयुधेभगवान्हरिः ॥ पंचवर्षसहस्राणिवा
हुप्रहरणोविभुः ॥ ७३ ॥ युध्यमानावतिबलौदृष्ट्वातावसुरोत्तमौ ॥ नि
विध्यांसमालोक्यसमुद्भूतमहोत्सवः ॥ ७४ ॥ उवाचमत्तोध्रियतांवरो
वायोनिवाञ्छितः ॥ विहस्यततविश्ववाक्यमवलोक्यपरस्परं ॥ ७५ ॥
दर्पातौवलोन्मत्तौमहामायाविमोहितौ ॥ उक्तवन्तौवरोऽस्मत्तोप्रार्थ्य
मितिकेशवं ॥ ७६ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ भवेतामद्यमेतुष्टौममवध्यावुभौ

दुर्गा॥ विष्णुसरीरग्रहणमहमीशानमेवच॥ कारितास्तेयतोतस्त्वांस्तोतुंशक्ति
९४ मानन्नवेत॥ ६६॥ सात्वमित्थंप्रभावैः स्वैरुदारैर्देविसंस्तुता॥ मोहयैतौ
दुराधर्षावसुरौमधुकैटभौ॥ ६७॥ प्रबोधंचजगत्स्वामीनीयतामच्युतो
लघु॥ बोधश्चक्रियतामस्यहंतुमेतौमहासुरौ॥ ६८॥ ऋषिरुवाच॥ ए
वंस्तुतातदादेवीतामसीतत्रवेधसा॥ विष्णोः प्रबोधनार्थायनिहंतुं
मधुकैटभौ॥ ६९॥ नेत्रास्यनासिकाबाहुहृदयेभ्यस्तथोरसः॥ निर्गम्य राम
दर्शनेतस्थौब्रह्मणोव्यक्तजन्मनः॥ ७०॥ उत्तस्थौचजगन्नाथस्तया ९४

रात्रीर्महारात्रीर्मोहरात्रीश्चदारुणा ॥ ६० ॥ त्वंश्रीस्त्वमीश्वरीस्त्वंह्रीस्त्वंबुद्धिर्बो
धलक्षणा ॥ लज्जापुष्टिस्तथातुष्टिस्त्वंशांतिक्षांतिरेवच ॥ ६१ ॥ खड्गिनी
शूलिनीघोरागदिनीचक्रिणतथा ॥ शंखिनीचापिनीबाणभुसुंडीपरि
घायुधा ॥ ६२ ॥ सौम्यासौम्यतराशेषासौम्येभ्यस्त्वतिसुंदरी ॥ परापराणांप
रमात्वमेवपरमेश्वरी ॥ ६३ ॥ यच्चकिंचित्क्वचिद्वस्तुसदसद्वाखिलात्मिके
तस्यसर्वस्ययाशक्तिःसात्वंकिंस्तूयसेमया ॥ ६४ ॥ ययात्वयाजगत्स्रष्टा
जगत्पात्यत्तियोजगत् ॥ सोपिनिद्रावशंनीतःकस्त्वांस्तोतुमिहेश्वरः ॥ ६५

धात्रीस्थितिसंहारकारिणीं ॥ स्तौमिनिद्रांभगवतीविष्णोरतुलतेजसः ॥ ५३ ॥
त्वंस्वाहात्वंस्वधात्वंहिवषट्कारस्वरात्मिका ॥ सुधात्वमक्षरेनित्येत्रिधा
मात्रात्मिकास्थिता ॥ ५४ ॥ अर्धमात्रास्थितानित्यायानुच्चार्याविशेषत
:॥ त्वमेवसंध्यासावित्रीत्वंदेवीजननीपरा ॥ ५६ ॥ त्वयैतद्धार्यतेविश्वं
त्वयैतत्सृज्यतेजगत् ॥ त्वयैतत्पाल्यतेदेवित्वमत्स्यंतेचसर्वदा ॥ ५७ ॥ विसृष्टौ
सृष्टिरूपात्वंस्थितिरूपाचपालने ॥ तथासंहृतिरूपांतेजगतोस्यजगन्मये ॥
॥ ५८ ॥ महाविद्यामहामायामहामेधामहास्मृतिः ॥ महामोहाचभवतीम
हादेवीमहेश्वरी ॥ ५९ ॥ प्रकृतिस्त्वंचसर्वस्यगुणत्रयविभाविनी ॥ काल

तं ॥ तथापितत्समुत्पत्तिर्बहुधाश्रुयतांमम ॥ ४९ ॥ देवानांकार्यसिद्ध्यर्थमावि
र्भवतिसायदा उत्पन्नेतितदालोकेसानित्याप्यभिधीयते ॥ ५० ॥ योग
निद्रांयदाविष्णुर्जगत्येकार्णवीकृते ॥ आस्तीर्यशेषमभजत्कल्पां
तेभगवान्प्रभुः ॥ ५१ ॥ तदाद्वावसुरौघोरौविख्यातौमधुकैटभौ ॥
विष्णुकर्णमलोद्भूतौहंतुंब्रह्माणमुद्यतौ ॥ सनाभिकमले
विष्णोः स्थितोब्रह्माप्रजापतिः ॥ दृष्ट्वातावसुरौचोग्रौप्रसुप्तंचज
नार्दनं ॥ ५२ ॥ तुष्टावयोगनिद्रांतामेकाग्रहृदयास्थितः ॥ विबोधना
र्थायहरेर्हरिनेत्रकृतालयां ॥ ५३ ॥ ब्रह्मोवाच विश्वेश्वरींजगत्

दुर्गा
१२

यकोर्योयोगनिद्राजगत्पतेः॥ महामायाहरेश्चैवातयासंमोह्यतेजगत्॥ ४२॥
ज्ञानिनामपिचेतांसिदेवीभगवतीहिसा॥ बलादाकृष्यमोहायमहामाया
प्रयच्छति॥ ४३॥ तयाविसृज्यतेविश्वंजगदेतच्चराचरं॥ सेषाप्रसन्नावरदानृ
णांभवतिमुक्तये॥ ४४॥ साविद्यापरमामुक्तेर्हेतुभूतासनातनी॥ संसार
बंधहेतुश्चसैवसर्वेश्वरेश्वरी॥ ४५॥ राजोवाच॥ भगवन्काहिसादेवीमहा
मायेतियांभवान्॥ ब्रवीतिकथमुत्पन्नासाकर्मास्याश्चकिंद्विज॥ ४६॥
यत्स्वभावाचसादेवीयत्स्वरूपायदुद्भवा॥ तत्सर्वंश्रोतुमिच्छामित्वत्तो
ब्रह्मविदांवर॥ ४७॥ ऋषिरुवाच॥ नित्यैवसाजगन्मूर्तिस्तयासर्वमिदं

राम
१२

यकोर्यायोगनिद्राजगत्पतेः॥ महामायाहरेश्चैषातयासंमोह्यतेजगत्॥ ५२॥
ज्ञानिनामपिचेतांसिदेवीभगवतीहिसा॥ बलादाकृष्यमोहायमहामाया
प्रयछति॥ ४३॥ तयाबिसृज्यतेबिस्वंजगदेतच्चराचरं॥ सैषाप्रसन्नाबरदानृ
णांभवतिमुक्तये॥ ४४॥ साबिद्यापरमामुक्तेर्हेतुभूतासनातनी॥ संसार
बंधहेतुश्चसैवसर्वेस्वरेस्वरी॥ ४५॥ राजोवाच॥ भगवन्काहिसादेवीमहा
मायेतियांभवान्॥ ब्रवीतिकथमुत्पन्नासाकर्मास्याश्चकिंद्विज॥ ४६॥
यत्स्वभावाचसादेवीयत्स्वरूपायदुद्भवा॥ तत्सर्वंश्रोतुमिच्छामित्वत्तो
ब्रह्मविदांवरः॥ ४७॥ ऋषिरुवाच॥ नित्यैवसाजगन्मूर्तिस्तयासर्वमिदं

कः॥३५॥दिवांधाः प्राणिनःकेचिद्रात्रावंधास्तथापरे॥केचिद्दिवातथारात्रौप्राणि
नस्तुल्यदृष्टयः॥३६॥ज्ञानिनोमनुजाःसत्यंकिंनुतेनहिकेवलं॥यतोहिज्ञा
निनःसर्वेपशुपक्षिमृगादयः॥३७॥ज्ञानंचतन्मनुष्याणांयत्तेषांमृगपक्षि
णां॥मनुष्याणांचयत्तेषांतुल्यमन्यत्तथोभयोः॥३८॥ज्ञानेपिसतिपश्यैता
न्पतगाञ्छावचंचुषु॥कणमोक्षादृतान्मोहात्पीड्यमानानपिक्षुधा॥
३९॥मानुषामनुजव्याघ्रसाभिलाषाःसुतान्प्रति॥लोभात्प्रत्युपका
रायनन्वेतान्किंनपश्यसि॥४०॥तथापिममतावर्त्तेमोहगर्त्तेनिपाति
ताः महामायाप्रभावेणसंसारस्थितिकारिणा॥४१॥तन्नात्रविस्म

दुर्गा सशोकइबकस्मात्वंदुर्मनाइबलक्ष्यसे ॥ इत्याकर्ण्यबचस्तस्यनृपतेः प्रणयो
११ दितं ॥१७॥ प्रत्युबाचसतंबैस्यःप्रश्रयाबनतोनृपं ॥ बैस्यउबाच ॥ समाधिर्ना
मबैस्योहमुत्पन्नोधनिनांकुले ॥१८॥ ~~सुरथोमाधवं देवंपरंनावस्थ~~तिष्ठ
यं ॥ पुत्रदारैर्निरस्तश्चधनलोभादसाधुभिः ॥१९॥ बिहीनः स्वजनैर्दारैःपु
त्रैरादायमेधनं ॥ बनमभ्यागतोदुःखीनिरस्तश्चाप्तबंधुभिः ॥२०॥ सोहं
नबेद्मिपुत्राणांकुशलाकुशलात्मिकां ॥ प्रवृत्तिंस्वजनानांचदाराणां
चात्रसंस्थितः ॥२१॥ किंनुतेषांगृहेक्षेममक्षेमंकिंनुसांप्रतं ॥ कथंते राम
ॐ किंसद्वृत्तादुर्वृत्ताःकिंनुमेसुताः ॥२२॥ राजोबाच ॥ यैर्निरस्तोभवांल्लु ११

नातेनसत्कृतः॥ इतश्चेतश्च विचरंस्तस्मिन्मुनिवराश्रमे॥१०॥ सोचिंतयन्तदा
तत्रममत्वाकृष्टचेतसः॥ मत्पूर्वैःपालितंपूर्वंमयाहीनंपुरंहितत्॥११॥ मद्भृ
त्यैस्तैरसद्वृत्तैर्द्धर्मतःपाल्यतेनवा॥ नजानेसप्रधानोमेसूरोहस्तीसदाम
दः॥१२॥ ममवैरिवशंयातःकान्भोगानुपलप्स्यते॥ येममानुगतानि
त्यंप्रसादधनभोजनैः॥१३॥ अनुवृत्तिंध्रुवंतेद्यकुर्वंत्यन्यमहीभृतां॥ अ
सम्यग्व्ययशीलैस्तैःकुर्वद्भिःसततंव्ययं॥१४॥ संचिंत्यशोतिदुःखेनहृदयंको
शोगमिष्यति॥ एतच्चान्यच्चसततंचिंतयामासपार्थिवः॥१५॥ तत्रविप्राश्र
वैश्य माभ्यासेसमेकंददर्शसः॥ सपृष्टस्तेनकस्त्वंभोहेतुश्चागवनेत्रकः॥१६॥

दुर्गा ११ काश्चिच्चकर्तुंवैश्यपार्थिवौ ॥ २० ॥ राजोवाच ॥ भगवंस्त्वामहंप्रष्टुमिच्छाम्येकंव
दस्वतत ॥ दुःखाययन्मेमनसःस्वचित्तायत्ततांविना ॥ ममत्वंगतराज्यस्यराज्यां
गेष्वखिलेष्वपि ॥ जानतोपियथाज्ञस्यकिमेतन्मुनिसत्तमः ॥ २१ ॥ अयं
चनिकृतःपुत्रैर्दारैर्भृत्यैस्तथोज्झितः ॥ स्वजनेनचसंत्यक्तस्तेषुहार्दीतथा
प्यति ॥ २२ ॥ एवमेषतथाहंचद्वावप्यत्यंतदुःखितौ ॥ दृष्टदोषेपिविषये
ममत्वाकृष्टमानसौ ॥ २३ ॥ तत्किमेतन्महाभागयन्मोहोज्ञानिनोरपि
ममास्यचभवत्येषाविवेकांधस्यमूढता ॥ २४ ॥ ऋषिरुवाच ॥ ज्ञानम राम
स्तिसमस्तस्यजंतोर्विषयगोचरे ॥ विषयश्चमहाभागयातिचैवंपृथक्पृथ १२

द्वैःपुत्रदारादिभिर्धनैः ॥ तेषु किं न बतःस्नेहमनुबध्नाति मानसं ॥ २३ ॥ वैश्यउवा
च ॥ एवमेतद्यथा प्राह भवान्नस्मगतं वचः ॥ किं करोमि न बध्नाति मम निष्ठु
रतां मनः ॥ २४ ॥ यैःसंत्यज्य पितृस्नेहं धनलुब्धैर्निराकृतः ॥ पातिस्वजनहार्दं च ॥
हार्दितेष्वेव मे मनः ॥ २५ ॥ किमेतन्नाभिजानामि जानन्नपि महामते ॥ य
त्प्रेमप्रवणं चित्तं विगुणेष्वपि बंधुषु ॥ २६ ॥ तेषां कृते मे निःश्वासो दौर्मनस्यं
स्व० ६ च जायते ॥ करोमि किं यन्नमनस्तेष्वप्रीतिषु निष्ठुरं ॥ २७ ॥ श्रीमार्कंडेयउवा० सौ० २
ततस्तौ सहितौ विप्र तं मुनिं समुपास्थितौ ॥ समाधिर्नाम वैश्योसौ स च पार्थिव
सत्तमः ॥ २८ ॥ कृत्वा तु तौ यथान्यायं यथार्हं तेन संविदं ॥ उपविष्टौ कथा

दुर्गा
९

मस्ते क्षितिमंडले ॥३॥ तस्य पालयतः सम्यक्प्रजा पुत्रानिवौरसान् ॥ बभूवुः
शत्रवो नृपाः कोलाविध्वंसिनस्तदा ॥४॥ तस्य तैरभवद्युद्धमतिप्रबलदंडिनः
न्यूनैरपि स तैर्युद्धे कोलाविध्वंसिभिर्जितः ॥५॥ ततः स्वपुरमायातो निजदे
शाधिपोऽभवत् ॥ आक्रांतः स महाभागस्तैस्तदा प्रबलारिभिः ॥६॥ अमा
त्यैर्बलिभिर्दुष्टैर्दुर्बलस्य दुरात्मभिः ॥ कोशो बलं चापहृतं तत्रापि स्वपुरे
ततः ॥७॥ ततो मृगयाव्याजेन हृतस्वाम्यः स भूपतिः ॥ एकाकी हयमारुह्य
जगाम गहनं वनं ॥८॥ स तत्राश्रममद्राक्षीद्द्विजवर्यस्य मेधसः ॥ प्रशांत
श्वापदाकीर्णं मुनिशिष्योपशोभितं ॥९॥ तस्थौ किंचित्स कालं च मुनिना

स्तत्वयजुर्वेदमूर्तिर्महालक्ष्मीप्रीत्यर्थंमध्यचरित्रस्यजपेविनियोगः॥ ३ ॥ ॐअस्य
उत्तरचरित्रस्यरुद्रऋषिरनुष्टुप्छंदोमहासरस्वतीदेवताभ्रामरीबीजं
नीमाशक्तिःसूर्यस्तत्वंसामवेदमूर्तिर्महासरस्वतीप्रीत्यर्थं॥ उत्तरचरित्र
स्यजपेविनियोगः॥ ४ ॥ तपस्यंतंमहात्मानंमर्कंडेयमहामुनी॥ व्यासशि
ष्योमहातेजोयैमुनीपर्यपृछत॥ ५ ॥ श्रीमार्कंडेयउवाच॥ सावर्णिःसूर्यतन
योयोमनुःकथ्यतेष्टमः॥ निशामयतदुत्पत्तिंविस्तराद्गदतोमम॥ १ ॥ महा
मायानुभावेनयथामन्वंतराधिपः॥ सबभूवमहाभागसावर्णिस्तनयो
रवेः॥ २ ॥ स्वारोचिषेतरेपूर्वंचैत्रवंससमुद्भव॥ सुरथोनामराजाभूत्स

दु॰ तब्यंसमाहितैः॥ प्रथमयांततोदेवीसुलाचैवप्रभुंजंनबेतमुचिर्देव्यामहान
८ त्यायथाज्ञोसंफलंनवेत्॥१५॥इतिश्रीदेव्यकिलकम्॥ ॐअस्यश्रीसप्त
सतीकास्तोत्रमालामंत्रस्य॥मार्कंडेयऋषिश्चाद्याश्रीमहालक्ष्मीदेव
ता॥गायत्र्युष्णिगनुष्टुपछंदांसिभुक्तिमुक्तिसिध्यर्थेजपेविनियोगः॥१
ॐअस्यप्रथमचरित्रस्यब्रह्माऋषिर्गायत्रीछंदो॥महाकालीदेवता॥
ऋदंतिकाबीजंनंदाशक्तिः॥ अग्निस्तत्वंऋग्वदस्तुतिमहाकाकालीप्री
त्यर्थंप्रथमचरित्रस्यजपेविनियोगः॥२॥ॐअस्यमध्यचरित्रस्यविष्णुऋ
षिरुष्णिकछंदोमहालक्ष्मीदेवता॥ दुर्गाबीजंशाकंभरीशक्तिर्वायु राम ८

यंक्वापिहिनुजायते॥ नाल्पमृत्युर्वशंयातिमृतोमोक्षमवाप्नुयात्॥१०॥ ज्ञात्वा
प्रारभ्यकुर्वीतिह्यकुर्वाणोविनश्यति॥ ततोज्ञात्वैवसंपन्नमिदंप्रारभ्यते
बुधैः॥११॥ सौभाग्यादिचयत्किंचिद्दृश्यतेललनाजनैः॥ तत्सर्वंतत्प्रसा
देनतेनजाप्यमिदंनतु॥१२॥ [illegible] महादेवीमहद्वृषदायिनी॥ भ
प्रसन्नत्वयानबतिसर्वशांतिप्रकाशिनी॥१३॥ शनैस्तुजप्यमानेस्मिन्स्तो
त्रेसंपत्तिरुच्चकैः॥ भवत्येवसमग्रापिततः प्रारभ्यमेवतत्॥१४॥ ऐश्वर्यंय
त्प्रसादेनसौभाग्यारोग्यसंपदः॥ शत्रुहानिपरोमोक्षः स्तूयतेसानुकिंजनैः।
१५ अर्गलायंमहादिव्याः कल्पाकीलकमुत्तमंनिकीलकंचतथाकृत्वापठे

नस्तुबलादेवीस्तोत्रमंत्रेणसिद्धिदां॥३॥नमंत्रोनौषधंतत्रनकिंचिदपिविद्यते॥
विनाजाप्येनसिद्ध्यंतिसर्वमुच्चाटनादिकं॥४॥समस्तान्यपिसिद्ध्यंतिलोकशं
काविमांहरः॥कृत्वानिमंत्रयामाससर्वमेवनशंसयः॥५॥स्तोत्रंवैचंडिका
यस्तुतच्चगुह्यंचकारसः॥समाप्तिर्नचपुण्यस्यतांयथावन्नियंत्रणां॥६॥
सोपिक्षेममवाप्नोतिसर्वमेवनसंशयः॥कृष्णायांवाचतुर्दश्यामष्टम्यां
वासमाहितः॥७॥ददातिप्रतिगृह्णातिनान्यथैषाप्रसीदति॥इत्थंरूपेण
कीलेनमहादेवेनकीलितं॥८॥योनिष्कीलांविधायैनांनित्यंजपतिसं
स्फुटंसासिद्धिःसगणःसोपिगंधर्वोजायतेवने॥९॥नचैवाप्यटतस्तस्य

रूपं॥२०॥देविप्रचंडदोर्दंडदैत्यदर्पविनाशिनी॥रूपं॥२१॥देविभक्तजनोद्दा
मदत्तानंदोदयेंबिके॥रूपं॥२२॥सामान्यदेवीत्वंप्रोक्तासर्वकार्यप्रसिद्धये
॥रूपं॥२३॥पत्नीमनोरमांदेहिमनोवृत्तानुसारिणीं॥तारिणीदुर्गसंसार
सागरस्यकुलोद्भवां॥२४॥इदंस्तोत्रंपठित्वातुमहास्तोत्रंपठेन्नरः॥सचसप्तस
तीसंख्यावरमाप्नोतिसंपदां॥२५॥इतिश्रीअर्गलास्तुति॥ऋषिरुवाच॥विशुद्ध
ज्ञानदेहायत्रिवेदीदिव्यचक्षुषे॥श्रेयःप्राप्तिनिमित्तायनमःसोमार्द्धधारि
णे॥१॥सर्वमेतद्विनायस्तुमंत्राणामपिकीलकं॥सोपिक्षेममवाप्नोति॥स
ततंजाप्यतत्परः॥२॥सिद्ध्यंत्युच्चाटनादीनीवस्तूनिसकलान्यपि॥एते

दु०
६

पूर्वत्वांचंडिकेव्याधिनाशिनी॥रूपं॥९॥ चंडिकेसततंयेत्वामर्चयंतिहभक्ति-
तः॥रूपं॥१०॥ देहिसौभाग्यमारोग्यंदेहिदेहिपरंसुखं॥रूपं॥११॥ विधेहिदे-
विकल्याणंविधेहिविपुलांश्रियं॥रूपं॥१२॥ विधेहिद्विषतांनाशंविधेहि
बलमुच्चकैः॥रूपं॥१३॥ सुरासुरशिरोरत्ननिघृष्टचरणांबुजे॥रूपं॥१४॥
विद्यावंतंयशस्वंतंलक्ष्मीवंतंजनंकुरु॥रूपं॥१५॥ प्रचंडदैत्यदर्पघ्ने
चंडिकेप्रणतायमे॥रूपं॥१६॥ चतुर्भुजचतुर्वक्त्रसंस्तुतेपरमेश्वरी॥रूपं
॥१७॥ कृष्णेनसंस्तुतेदेवीशस्वद्भक्त्यात्वमंबिके॥रूपं॥१८॥ हिमालयसुता- राम
नाथसंस्तुतेपरमेश्वरी॥रूपं॥१९॥ इंद्राणीपतिसद्भावपूजितेपरमेश्वरी॥ ६

प्रीतियावदानूतसंप्लव ॥६०॥ इति श्रीहरिहरब्रह्माविरचितं देव्याः कवचं संपूर्णं
ॐ नमश्चंडिकायै ॥ अथ अर्गलास्तोत्रं ॥ जयंति मंगला काली भद्रकाली कपालीनी ॥
दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वाहा स्वधा नमोस्तुते ॥१॥ मधुकैटभविद्राविविधा
त्रिवरदे नमः रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥२॥ महिषासुरनिर्ना
शविधात्रिवरदे नमः ॥रूपं०॥३॥ रक्तबीजवधे देवि चंडमुंडविनाशिनी ॥रू
पं०॥४॥ शुंभस्यैव निशुंभस्य धुम्राक्षस्य च मर्दिनी ॥रूपं०॥५॥ वंदितांघ्रियुगे दे
वी देही सौभाग्यदायिनी ॥रूपं०॥६॥ अचिंत्यरूपचरिते सर्वशत्रुविनाशिनी
रूपं०॥७॥ नतेभ्यः सर्वदा भक्त्या चंडिके दुरितापहे ॥रूपं०॥८॥ स्तुवद्भ्यो भक्ति

दुर्गा ५

द्रागंधर्वराक्षसाः॥ ब्रह्मराक्षसवेतालाकूष्मांडाभैरवादयः॥५४॥ नश्यंतिदर्श
नात्तस्यकवचेहृदिसंस्थिते॥ मानोन्नतिर्भवेद्राज्ञास्तेजोवृद्धिपरान्नवेत्॥५५
यशोवृद्धिर्भवेतस्यकीर्तिवृद्धिश्चजायते॥ तस्माज्जपेत्सदाभक्त्याकवचंका
मदंमुने॥५६॥ जपेत्सप्तशतींचंडीकृत्वाकवचमादितः॥ निर्विघ्नेनभवेत्सि
द्धिश्चंडिजपसमुद्भवात्॥५७॥ यावद्भूमंडलंधत्तेशैलवनकाननं॥ ता
तिष्ठतिमेदिन्यांसंततीःपुत्रपौत्रिकी ५९ देहांतेपरमंस्थानंयत्सुरै
दुर्लभं॥ प्राप्नोतिपुरुषोनित्यंमहामायाप्रसादतः॥५०॥ लभंतेपरमंरूपं।
शिवेनसमतांव्रजेत्॥ सर्वासिद्धयाप्नमुक्तिरेवनसंशयः॥ तत्स[illegible]भवा।

राम ५

प्रातिविपुलंपुमान् ॥ ४७ ॥ निर्भयोजायतेमर्त्यः संग्रामेष्वपराजितः ॥ त्रैलोक्येतु
भवेत्पूज्यःकवचेनावृतःपुमान् ॥ ४८ ॥ इदंतुदेव्याःकवचंदेवानामपिदुर्लभं ॥
यःपठेत्प्रयतोनित्यंत्रिसंध्यंश्रद्धयान्वितः ॥ ४९ ॥ देवीकलाभवेत्तस्यत्रैलो ।
क्येष्वपराजितः ॥ जीवेद्वर्षशतंसाग्रमपमृत्युविवर्जितः ॥ ५० ॥ नश्यंति
व्याधयःसर्वेलूताविस्फोटकादयः ॥ स्थावरंजंगमंचैवकृत्रिमंचापियद्वि
षं ॥ ५१ ॥ अभिचाराणिसर्वाणिमंत्रयंत्राणिभूतले ॥ भूचराःखेचराश्चैवकु
लजाश्चोपदेशिकाः ॥ ५२ ॥ सहजाकुलजामालाडाकिनीशाकिनीतथा
अंतरीक्षचराघोराडाकिन्यश्चमहाबलाः ॥ ५३ ॥ ग्रहभूतपिशाचाश्चय

दुर्गा० वाराहीधर्मरक्षतुवैस्नवी ४० यशःकीर्तिचलक्ष्मीचसदारक्षमातरः गोत्रमिंद्रा
८ णीमेरक्षेत्पश्रून्मेरक्षचंडिका ४१ पुत्रान्‌रक्षेन्महालक्ष्मीनार्य्यारक्षतुभै
रवी धनेस्वरीधनंरक्षेत्कौमारीकन्यकास्तथा ४२ मार्गक्षेमकरीरक्षेद्विजय
सर्वतःस्थिता सर्वरक्षाकरपुन्यंकवचंसर्वदाजयेत्‌ ४३ इदंरहस्यंविप्रर्षेभ
क्तातवमयोदितं रक्षाहीनंतुयत्स्थानंवर्जितंकवचेनतु ४४ तत्सर्वंरक्ष
मेदेवीदुर्गेदुर्गातिहारिणी पदमेकंनगछेत्तुयदिछेछुभमात्मना ४५ क
वचेनावृतोनित्यंयत्रयत्रैवगछति तत्रतत्रार्थलाभश्चबिजयःसर्वका गंग
मिकः ४६ यंयंचिंतयतेकामिंतंतंप्राप्नोतिनिश्चयं परमैस्वर्यमतुलंप्र ८

सिनी ॥ २ ॥ दंष्ट्राः करालिनी रक्षेत्केशांश्चैवोर्ध्वकेशिनी ॥ २४ ॥ रोमकूपानिकौ ।
वरीत्वचं वागीश्वरी तथा ॥ रक्तमज्जावसामांसान्यस्थिमेदांसि पार्वती ॥
॥ २५ ॥ अंत्राणि कालरात्रीश्च पीतं च मुकटेश्वरी ॥ पद्मावती पद्मकोशे क
फे चूडामणिस्तथा ॥ २६ ॥ ज्वालामुखी नखज्वालामभेद्या सर्वसंधि
षु ॥ शुक्रं ब्रह्माणि मे रक्षेच्छायां छत्रेश्वरी तथा ॥ २७ ॥ अहंकारं मनो बु
द्धिं रक्षेन्मे धर्मधारिणी ॥ प्राणापानौ तथा व्यानमुदानं च समानकं ॥ २८
वज्रहस्ता च मे रक्षेत्प्राणं कल्याणशोभना ॥ रसे रूपे च गंधे च शब्दे स्पर्शे
च योगिनी ॥ २९ ॥ सत्वं रजस्तमश्चैव रक्षेन्नारायणी सदा ॥ आयुर्रक्ष

ग्रतस्यात्तुविजयास्यात्तुपृष्ठतः॥ अजितावामपार्श्वेतुदक्षिणेचापराजिता।
२२॥ सिखांमेद्योतिनीरक्षेदुमामूर्द्धिनीव्यवस्थितः॥ मालाधरीललाटेच
भ्रुवौरक्षेद्यसस्विनी॥२३॥ त्रिनेत्राचभ्रुवोर्मध्येयमघंटाचनासिके॥ शं
खिनीचक्षुषोर्मध्येश्रोत्रयोर्द्वारवासिनी॥२४॥ कपोलौकालिकारक्षे
त्कर्णमूलेतुशांकरी॥ नासिकायांसुगंधेचउत्तरोष्टेचचर्चिका॥२५॥ अ
धरेचामृतकलाजिह्वायांचसरस्वती॥ दंतान्रक्षतुकौमारीकंठम
ध्येचचंडिका॥२६॥ घंटिकांचित्रघंटाचमहामायाचतालुके॥ कामा
क्षीचुबुकंरक्षेद्वाचंमेसर्वमंगला॥२७॥ ग्रीवायांभद्रकालीचपृष्ठवं

दुर्गा: शेधनुर्धरी॥ नीलग्रीवावहिःकंठेनलीकांनलकुबरी॥ २८ खड्गधारीण्युभौ
३ स्कंधौवाहुमेवज्रधारिनी॥ हस्तयोर्दंडीनीरक्षेदंविकाचांगुलीस्तथा
२९॥ नखांशूलेस्वरीरक्षेत्कुक्षौरक्षेन्नलेश्वरी॥ स्तनौरक्षेन्महादेवीम
नःशोकविनाशिनी॥ ३०॥ हृदयेललितादेवीउदरेशूलधारिणी
नाभौचकामनीरक्षेद्गुह्यंगुह्येश्वरीतथा॥ ३१॥ पूतनायकामेढ्रंचगुदे
महिषवाहना॥ कट्यांभगवतीपातुजानुनीविंध्यवासिनी॥ ३२
जंघेमहावलाप्रोक्तासर्वकामप्रदायिनी॥ गुल्फयोर्नारसिंहि राम
श्चपादपृष्ठेषुतेजसी॥ ३३॥ पदांगुलीःश्रीधरीरक्षेत्तलंपातालवा ३

मुसलायुधं ॥ खेटकं तोमरं चैव परसुं पासमेव च ॥ १५ ॥ कुंतायुधं त्रिशूलं च शा
ङ्ग मायुधमुत्तमं ॥ दैत्यानां देहनाशाय भक्तानामभयाय च ॥ १६ ॥ धारयंत्यायु
धानि त्वं देवानां च हिताय वै ॥ नमस्तेस्तु महारौद्रे महाघोरपराक्रमे ॥ १७ ॥ म
हाबले महोत्साहे महाभयविनाशिनि ॥ त्राहि मां देवी दुष्प्रेक्ष्ये शत्रूणां भ
यवर्द्धिनी ॥ १८ ॥ प्राच्यां रक्षतु मामैन्द्री आग्नेय्यामग्निदेवता ॥ दक्षिणे रक्ष
वाराही नैरृत्यां खड्गधारिणी ॥ १९ ॥ प्रतीच्यां वारुणी रक्षेद्वायव्यां मृगवा
हणी ॥ उदीच्यां रक्ष कौवेरी ईशान्यां शूलधारिणी ॥ २० ॥ उर्ध्वं ब्रह्मी मे रक्षे द
धस्ताद्वैष्णवी तथा ॥ एवं दश दिशो रक्षेच्चामुण्डा सववाहना ॥ २१ ॥ जया मे च

तसंस्थातुचामुंडावाराहिमहिषासना ॥ ९ ॥ ऐंद्रीगजसमारूढावेष्मवीगरुडा
सना ॥ माहेस्वरीव्रषारूढाकौमारीशिखिवाहना ॥ ९ ॥ ब्राह्मीहंससमारूढास
र्वाभरणभूषिता ॥ लक्ष्मीपद्मासनादेवीपद्महस्ताहरिप्रिया ॥ १० ॥ स्वेतरूप
धरादेवीइस्वरीवृषवाहना ॥ इ[illegible]मातरःसर्वासर्वयोगसमन्विता ॥ ११ ॥
नानाभरणशोभाढ्यानानामाल्य[illegible]भूषिता: ॥ सर्वबुद्धिमहाशक्तिसर्वरोग
क्षयंकरी ॥ १२ ॥ श्रेष्ठैश्चमौक्तिकैः सर्वादिव्यहारप्रलंबिनि ॥ इतिदेवीमहा
लक्ष्मीमहामायाश्चयंजगत् ॥ १३ ॥ इंद्रनीलैर्महानीलैः पद्मरागैसुशोभनै ॥
दृश्यंतेरथमारूढादेव्यःक्रोधसमाकुला ॥ १४ ॥ संखंचक्रंगदाशक्तिहलंच ।

श्रीगणेशायनमः॥ ॐनमश्चंडिकायैनमः॥ श्रीमार्कंडेयउवाच॥ यद्गुह्यंपरमंलोकेः सर्वर
क्षाकरंनृणां॥ यन्नकस्यचिदाख्यातंतन्मेब्रूहिपितामह॥१॥ श्रीब्रह्मोवाच॥ अस्ति
गुह्यतमंविप्रसर्वभूतोपकारकं॥ देव्यास्तुकवचंपुण्यंतच्छृणुष्वमहामुने॥२॥ प्रथमंशै
लपुत्रीचद्वितीयंब्रह्मचारिणी॥ तृतीयंचंद्रघंटेतिकूष्मांडेतिचतुर्थकं॥३॥ पंचमंस्कं
दमातेतिषष्ठंकात्यायनीतिचः॥ सप्तमंकालरात्रिचः महागौरीतिचाष्टमं॥४॥ दुर्गेति
नवमंसिद्धिदात्रीचनवदुर्गाःप्रकीर्तिताः॥ उक्तान्येतानिनामानिब्रह्मणैवमहात्मना॥
५॥ अग्निनादह्यमानस्तुशत्रुमध्येगतोरणे॥ विषमेदुर्गमेचैवभयार्ताःश
रणंगताः॥६॥ नतेषांजायतेकिंचिदशुभंरणसंकटे॥ नापदंतस्यपश्यामि
शोकदुःखभयंनहि॥७॥ यैस्तुभक्त्यास्मृतानूनंतेषांवृद्धिःप्रजायते॥ ये

यत्रार्ति

दुर्गा
८४

धाधिपः॥ जगन्मातुश्चंडिकायाकीर्तिताकामधेनवः॥ २१॥ इदंरहस्यंपरमं
नवाच्यंकस्यचित्त्वया॥ आख्यानंदिव्यमूर्त्तिनांयोधितेसोश्नुतेसुखं॥
२२॥ सर्वेयापिनिर्ममोज्ञानादेवताध्यानमाश्रितः॥ नविताचमहायोगी
परंधामनमात्मनः॥ २३॥ इमांसप्तशतींचंडीः॥ पठेन्नियतोनरः॥ सर्वा
न्कामानमवाप्नोतिशतवर्षंसजीवति॥ २४॥ यावज्जन्मकृतंपापंब्र
ह्महत्यापुरस्सरं॥ पठनात्सकृदेवस्यक्षयंयातिनसंशयः॥ २५॥ इतिश्री
मार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीमहात्म्येदिव्यामूर्त्तिरहस्यंनामके
ऽध्यायः॥ १८॥ दुर्गाकीश्रीसमर्पणभादवसुदि २ मंगलवारसंवत १८

ॐ भक्तो वांय पथ मानाय मम
हृदये मै तावे तुरवं तिष्ठ ॥१॥

अथ प्राणप्रतिष्ठा

अं आं ह्रीं क्रों ऊं रं लं वं सं शं हं

मूलाधारे: प्राणाः इहागच्छन्तु

इह तिष्ठन्तु मूलाधारे: सर्वेन्द्रि

याणि इहागच्छन्तु इह तिष्ठन्तु

अत्राधिष्ठानं कुर्वन्तु अं ह्रीं क्रों ह्रीं

यं रं लं वं षं शं हं सदाशिवस्य प्राणा

इहागच्छन्तु इह तिष्ठन्तु अं ह्रीं क्रौं

सदाशिवस्य सर्वेन्द्रियाणि मनश्च

क्षुः श्रोत्रजिह्वा घ्राण इह इहैव आग

न्वास्मिल्लिङ्गे सुखं चिरं तिष्ठन्तु

स्वाहा अं क्रौं ह्रीं त्रं सः पिनाकिने

नमः पपो क्रूं पशं भो इहागच्छ

इह तिष्ठ इह सन्निहितो भव सन्निरु

द्धो भव सन्निरुद्धो भव पूजां गृ

हाण